

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
ORTAK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DESTEK EĞİTİM ODALARINDA EĞİTİM ALAN OKUL
ÖNCESİ KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN
GELİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Abdulhalit SAYAN

İstanbul
Mayıs, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
ORTAK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DESTEK EĞİTİM ODALARINDA EĞİTİM ALAN OKUL
ÖNCESİ KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN
GELİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Abdulhalit SAYAN

Tez Danışmanı
Dr. Öğrt. Üyesi Kamil Arif KIRKIÇ

İstanbul
Mayıs, 2019

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Marmara Üniversitesi ile İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Arasında Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanında Ortak Lisansüstü Program Açılmasına İlişkin protokol kapsamında açılan yüksek lisans programında hazırlanan bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan Dr. Öğr. Üyesi Kamil Arif KIRKIÇ (Danışman)

.....

Üye Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul ORAL

.....

Üye Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AVCI

.....

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.....

Prof. Dr. Ömer ÇAHA

Enstitü Müdür V.

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Destek Eğitim Odalarında Eğitim Alan Okul Öncesi Kaynaştırma Öğrencilerinin Gelişimlerinin İncelenmesi” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Abdulhalit SAYAN

ÖZET

DESTEK EĞİTİM ODALARINDA EĞİTİM ALAN OKUL ÖNCESİ KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN GELİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

Abdulhalit SAYAN

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Tez danışmanı: Dr. Öğrt. Üyesi Kamil Arif KIRKIÇ

Mayıs-2019, 62 + xi Sayfa

Bu araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında kaynaştırma öğrencilerinin ve destek eğitim odalarında eğitim gören kaynaştırma öğrencilerinin gelişimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Destek eğitimin mevcut uygulamaları ve öğrenci gelişimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada araştırma modeli olarak nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma yönteminin Deney-Kontrol ve Ön test-Son test deseni benimsenmiştir. Bu araştırmanın örneklemini İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde bulunan 2017-2018 öğretim yılında destek eğitim uygulaması yapan MEB'na bağlı okulöncesi eğitim kurumunda eğitim alan 20 kaynaştırma öğrencisi ile destek odasında eğitim alan 20 kaynaştırma öğrencisi olmak üzere toplam 40 öğrenciden oluşturulmuştur. Destek eğitim odasında öğrencilere destek eğitimi veren öğretmenler öğrencilerin gelişimlerini takip etmek için Rehberlik Araştırma Merkezi tarafından geliştirilen eğitsel değerlendirme formunu kullanmıştır. Öğrencilerin okula başlaması tarihinden bir ay sonra öğretmen gözlemler sonunda öğrencinin gelişimsel alanlarıyla ilgili bilgileri desenlemiştir. Okulun bitmesine bir ay kala öğretmenler öğrencideki değişimleri gözlemleyerek eğitsel değerlendirme formu tekrar doldurulmuştur. Öğretmen tarafında doldurulan veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS 25) programı ile değerlendirilmiştir. Veriler çözümlenirken frekans tablosu ve frekans yüzdeleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler göre; destek odasında verilen eğitim destek eğitim alan öğrencilerin psikomotor becerilerinin, bilişsel becerilerinin, dil gelişiminin, öz bakım becerilerinin, sosyal ve duygusal gelişiminin ilerlemesinde önemli derecede etkili olduğu söylenebilir. Psikomotor becerilerde yeteri kadar ilerleme sağlandığı görülmemiştir. Destek eğitim odalarında destek eğitim öğrencilerine verilen eğitim, kaynaştırma öğrencilerine verilen eğitime göre öğrencilerin psikomotor becerilerinin, bilişsel becerilerinin, öz bakım becerilerinin gelişmesinde ve öğrenci yetersizliklerine ilişkin gözlemlere olumlu

biçimde yansımaya daha fazla imkân sağlamaktadır. Sosyal ve duygusal gelişim boyutunda iki grup arasında anlamlı bir fark oluşmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitimi, kaynaştırma eğitimi, özel eğitim, destek eğitim odası,

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE DEVELOPMENT OF PRE-SCHOOL INCLUSION STUDENTS GETTING EDUCATION IN SUPPORT TRAINING ROOMS

Abdulhalit SAYAN

M A, Education Management and Supervision

Thesis Advisor Asist. Prof. Dr. Kamil Arif KIRKIÇ

May-2019, 62 + xi Page

In this study, it is aimed to examine the development of inclusion students who were educated in pre-school education institutions and students in support education rooms. The current practices of support education and student development are tried to be determined. In the study, quantitative research method was used as a research model. Experiment-Control and Pre-Post test pattern of quantitative research method is adopted. The sample of this study consisted of 20 students who received education in support rooms and 20 inclusion students who were educated in (Ministry of Education) pre-schools in Istanbul/Kucukcekmece in 2017-2018 education year. In the support training room, an instructional evaluation form developed by the Guidance Research Center was used to monitor the development of the students who provided support education to the students. One month after the students started the school, the teacher designed the information about the students' developmental fields at the end of the observations. One month before the end of the school, teachers observed the changes in the student and completed the educational evaluation form. The data collected by the teacher was evaluated with the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS 25) program. Frequency tables and frequency percentages were used when analyzing the data. As a result of the research, it can be said that the education given in the support room is significantly effective in the progression of psychomotor skills, cognitive skills, language development, self-care skills, social and emotional development of pre-school students. There has not been enough progress in psychomotor skills. Compared to the education provided to the inclusion students, the training provided to the support education students in the Support training rooms provides more opportunities for the students to reflect their psychomotor skills, cognitive skills, self-care skills in the development of self-care skills and to the observations of the students.

There was no significant difference between the two groups in terms of social and emotional development.

Key words: Pre-school education, inclusive education, special education, support education room.

ÖNSÖZ

Benim için bir başlangıç olan bu çalışmamda çok uzun ve yorucu süreci birlikte tamamladığımız, tüm çalışma süresince yanımda olarak desteğini hissettiren değerli tez danışmanım Dr. Öğrt. Üyesi Kamil Arif KIRKIÇ'a teşekkürlerimi sunarım. İstatistik alanda görüşlerine başvurduğum Sayın Özer ATASAYAR'a teşekkürlerimi sunarım.

Abdulhalit SAYAN

Mayıs-2019

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vii
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	1
1.1. Problem	3
1.2. Amaç	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlamalar	6
İKİNCİ BÖLÜM	8
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Okul Öncesi Eğitimin Önemi	8
2.2. Özel Eğitim ve Kaynaştırma Eğitimi	9
2.2.1. Özel Gereksinimli Çocuk Tanımı	9
2.2.2. Kaynaştırma Eğitiminin Tanımı	10
2.3. Okul Öncesi Dönemde Kaynaştırma Eğitimi	11
2.4. Kaynaştırma Eğitiminin Tarihi	13
2.4.1. Dünyada Kaynaştırma Eğitiminin Tarihi.....	13
2.4.2. Türkiye’de Kaynaştırma Eğitiminin Tarihi	13
2.5. Kaynak Oda (Destek Eğitim Odası)	14
2.6. Destek Eğitimi Odaları Nasıl Açılır?.....	18
2.6.1. Destek Eğitimi Sınıfları İçin Gerekli Envanterler	28
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	29
YÖNTEM	29
3.1. Araştırmanın Modeli	29
3.2 Evren ve Örneklem.....	30
3.3. Veri Toplama Araçları.....	31

3.4.Verilerin Toplanması.....	32
3.5.Verilerin Analizi.....	32
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	33
BULGULAR VE YORUM	33
4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	33
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	34
4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	36
4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum	38
BEŞİNCİ BÖLÜM	40
TARTIŞMA VE DEĞERLENDİRME	40
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	40
5.2. Öneriler.....	44
KAYNAKÇA	46

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1: Destek Eğitim Sınıflarında Gerekli Görülen Evraklar.....	31
Tablo 3.1: Modelin Simgesel Görünümü.....	31
Tablo 4.1: Öğrencilerin Destek Eğitim Odası Eğitimi Öncesi Puanları Dağılımın Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi ve Shapiro-Wilk Testi Sonuçları	35
Tablo 4.2: Öğrencilerin Destek Eğitim Odası Eğitimi Öncesi Puanlarının Verilecek Eğitim Gruplarına Göre Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	36
Tablo 4.3: Destek Eğitimi Alan Öğrencilerin Öntest-Sontest Puanları Dağılımın Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi ve Shapiro-Wilk Testi Sonuçları	37
Tablo 4.4: Destek Eğitimi Alan Öğrencilerin Öntest-Sontest Puanları Arasında Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan İlişkili Grup t Testi Sonuçları	37
Tablo 4.5: Kaynaştırma Eğitimi Alan Öğrencilerin Öntest-Sontest Puanları Dağılımın Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi ve Shapiro-Wilk Testi Sonuçları	38
Tablo 4.6: Kaynaştırma Eğitimi Alan Öğrencilerin Öntest-Sontest Puanları Arasında Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan İlişkili Grup t Testi Sonuçları	39
Tablo 4.7: Öğrencilerin Destek Eğitim Odası Eğitimi Sonrası Puanları Dağılımın Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi ve Shapiro-Wilk Testi Sonuçları	40
Tablo 4.8: Öğrencilerin Destek Eğitim Odası Eğitimi Sonrası Puanlarının Verilecek Eğitim Gruplarına Göre Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	40

KISALTMALAR

BEP : Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

S : Katılım Sayısı

% : Yüzde

G1 Deney (DEOK) : Destek eğitim odasında eğitim alan kaynaştırma öğrencileri

G2 Sak (SAK) : Sadece kaynaştırma öğrencileri

MEGEP : Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Birey zihnen, ahlaken, ruhen ve duygusal olarak uyumlu ve sıhhatli bir şekilde gelişmiş bir kişiye ve yapıya ait olma kendi sorumluluğunu bilen yapıcı, olumlu ve verimli şahsiyetler olarak yetiştirmek eğitimin asıl amacıdır. Özel eğitime muhtaç bireylerin okul öncesi eğitiminde yaşlılarıyla kendileri için uygun şartlar oluşturulmuş eğitim ortamında eğitim görmeleri ve gizillerin geliştirilmesi için onları merkeze alan ve bu eğitim hakkında yararlanmaları ilke edinerek yapılandırılmalıdır.

En temel hak olan eğitim her çocuğa verilmeli, eğitim sürecini tamamlama yolu açık olmalıdır. Her birey, kendine özgü hususlarda; ilgiye, yeteneğine ve öğrenim gereksinimine göre hakkı bulunmaktadır. Bu özelliğe ve ihtiyacın yelpazesini de ön plana çıkararak, eğitimsel modellemeler yeniden dizayn edilmeli ve eğitimsel programlamalar ortaya konulmalıdır. Özel eğitime muhtaç olanlar, örgün eğitime devam etmelidir. Bu okullar, onların gereksinimlerini ortaya çıkarabilecek seviyede olmalı ve “bireyi merkeze alan” eğitim sistemi ortamında yetiştirmelidir.

Yaşamın ilk yıllarında gelişim son derece hızlıdır. İlk üç ay, bebeğin çevresindekileri her şeyi ağızına alarak tanımaya çalıştığı bir dönemdir. Altı aylık çocuk, arkasına bir destek konulduğunda oturabilir. Ellerini becerikli bir şekilde kullanabilir. Çevresini büyük bir heves ve ilgi ile izleyebilir. Dokuz aylık olan bir bebek adını bilir ve evet kelimesini anlar. Emekler, etrafındaki eşyalara dayanarak kalkar. Adıyla çağrıldığında başını çevirir (Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2002: 66).

Kişinin kendi hayatında bazı alıcılar dönemi bulunmaktadır. Bu döneme kritik dönemler diye adlandırılmaktadır. Bu dönemde öğrenmesi gereken bilgileri alamayan birey sonraki dönemlerde bunun telafisi zorlaşmakta ve bireyin gelişimini olumsuz etkileyebilmektedir.

“Yaşamın ilk yıllarındaki en önemli ve hızlı gelişim alanlarından birisi vücudun farklı kaslarının kontrol gelişimi olan hareket gelişimidir.” (Ilgar, 2006: 16).

Kritik dönemlerde zamanlama önemlidir. Uygun dönemde gereken destek verilmediği ve uygun fırsatlar verilmediği takdirde gelişimin yetersiz kalması veya durması söz konusudur. Pek çok çocuk gelişim uzmanı psikolog ve eğitimci, Çocuklar için psiko-sosyal, zihin ve dil gelişiminde kritik dönem okul öncesi dönem olduğunu söylemektedir. Bu dönemde kazanılan tutum yaşam boyunca sürekliliğini devam ettirmektedir (Dağlıoğlu, 2014).

“Canlı varlıklar arasında eğitilebilir ve eğitime muhtaç en belirgin olanı insanoğludur. Hayvanlar kısmen eğitilebilir ancak eğitime muhtaç değildirler. Oysa insanoğlu gelişmiş bir sinir yapısı, mükemmel bir bedensel yapısı, üstün öğrenme yeteneği yaşamayı ve öğrenmeyi sağlayacak güdülerle dünyaya gelmektedir. İnsanca yaşayabilmesi için bilgi, beceri ve tutumlarla donanımlı hale gelmesi yani eğitilmesi gerekmektedir.” (Ilgar, 2006: 16).

Özellikle çocukların, temel eğitime başlamadan önce geçirdikleri kritik sürece baktığımızda, çok hızlı geliştikleri dönem içinde yer alan “erken çocukluk eğitimi” çok büyük önem arz etmektedir. İfade edilen bu süreçte çocuklar henüz gelişimsel hususiyetlerini, kabiliyetlerini, ilgilerinin yönünü ve ihtiyaçlarını belirleyemediklerinden, hislerini ve fikirlerini tam ifade edemediklerinden, onlara örnek olan yetişkin bireylerin şuurlu ve titiz olmaları önemlidir (MEGEP, 2011).

Özel gereksinime ihtiyaç duyan çocuklar da, cemiyetin bir bölümü olarak, okul öncesi dönemde sosyalleşme sürecini okuldaki akranlarıyla gidermeleri en doğal hakkıdır. Bu çocukların akranlarıyla beraber eğitim almalarının büyük bir önem taşıdığı bilinmektedir. Okul öncesi dönemde edinilen beceriler yaşamın temelini oluşturacağından bu çocukların okulda aldığı eğitimin kalitesi de büyük önem taşımaktadır.

Bununla beraber özel gereksinimli çocuklara eğitim verebilecek kaliteli ortamın sahip olması gereken özellikle yıllarıdır üzerinde çalışılan ve münakaşa edinilen bir konudur. Bu konuda ortak görülen fikir; özel gereksinime ihtiyacı olan çocuk sınırlamanın en aza indirildiği platformda eğitime yönlendirilmesidir. Bu konuda öğrenme güçlüğü çeken öğrencinin normal ilerleme gösteren akranlarıyla birlikte aynı sınıfta kaynaştırma eğitimi alması ile mümkündür (Dikici Sığırtmaç ve Deretarla Gül, 2010).

Türkiye de okul öncesi dönemde yapılan kaynaştırma eğitimi yetersiz kalmaktadır. Kaynaştırma öğrencilerinin daha iyi bir eğitim almalarını sağlamak için destek eğitim odası eğitimi sistemi geliştirilmiştir. Bu noktada kaynaştırma eğitimine ilgi çekmek ve

destek eğitim odasında eğitim alan kaynaştırma öğrencilerinin gelişimlerini takip etmek amacıyla bu araştırma planlanmıştır.

1.1. Problem

Özel gereksinimli çocuklar her zaman hayatımız içerisinde olmalarına karşın, çağdaş manada bakıldığında eğitimleri çokta eskiye dayanmamaktadır. Fikren ve pratikte farklı aşamalardan geçen özel eğitim, son dönemde eğitimin olmazsa olmazı olarak öngörülmektedir. Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklarda eğitimlerine hangi platformlarda gerçekleştirilmesi gerektiği mevzusu, özel eğitimle ilgili alanda gözlemlenen gelişmeler doğrultusunda farklı şekillerde dile getirilmiştir (Aral, 2011).

Okul öncesi dönemdeki bir öğrenci, dışarıdan gelecek tüm uyarıcılara, tehlikelerin alıcısı konumundadır. Bu dönemdeki öğrenmeler, çocuğun gelecekte nasıl biri olacağı ile ilgili çok önemli ipuçları vermektedir. Okul öncesi dönem aynı zamanda çocukların, toplum kurallarını aile dışında öğrendikleri ilk ortamlardan biridir. Tüm bu nedenlerle okul öncesi dönemde öğrenmeler büyük önem taşımaktadır (Akduman, 2013)

Normal ilerleyen bireyler gibi özel eğitime ihtiyaç duyan fertler de; eğitimlerinde fırsat eşitliğinden yararlanma payı bulunmaktadır. Özel eğitime ihtiyaç duyan kişiler cemiyetin parçası olarak varlıklarını sürdürebilmeleri yalnızca bu şekilde olacaktır. Özel eğitime ihtiyaç duyan fertlerin eğitimine göz atıldığında bir yandan tek başına eğitim, diğer yandan ise toplulukla birlikte alınan eğitim gözlemlenmektedir (Batu ve Kırcaali, 2006).

Özel gereksinime sahip bireylerin cemiyetten uzaklaştırılmaması ve kendini toplumun tamamında görmesi için yapılan kaynaştırma eğitimi, özel gereksinime ihtiyacı olan kişilerin yaşlılarıyla olumlu ilişki içine girmesini sağlayan, uygulama tarzıdır. Bu uygulamanın sebebi ise, özel gereksinim sahibi çocukla normal gelişim gösteren çocuğun deneyimlerinden yararlanarak birtakım becerileri birbirleriyle kuracakları olumlu ilişkilerle daha rahat geliştirebilecekleridir (Aral, 2011).

Normal sınıfta eğitimine devam etmekte olan özel gereksinime haiz olan öğrenciler, eksiklerinin olduğu derslerde ya da ekstradan çalışması gereken alanlarda (örneğin; dilsel, matematiksel vs) destek eğitim odasında ekstradan eğitim alınırlar. Destek

eğitim sınıfında; okul öncesi öğretmeni ya da konunun uzmanı olan eğitimci tarafından bireysel olarak ya da gruba yönelik eğitim verilir (Batu ve Kırcaali, 2006).

Kaynaştırma öğrencilerin sınıf ortamın dışında destek eğitim odalarında ihtiyaç duydukları eğitimi almaları, yetersizliklerin telafisi açısında fırsatlar sunmakta ve çocuğun yaşam becerilerinin gelişmesine katkılar sağlayabilmektedir.

Destek eğitim odasında, eğitimin başarıyla gerçekleştirebilmesi için, kaynaştırma öğrencisi hangi sınıfa kayıtlıysa o sınıfın öğretmeni ve destek eğitimini veren öğretmen ortak çalışmalıdır. Kaynaştırma öğrencisinin; destek eğitim odasında aldığı eğitim ile sınıfında uygulanan eğitiminin birbiriyle örtüşmesi gerekmektedir (A.g.e.).

Yetersizliği olan öğrencilerin eğitilmesinde destek eğitim odasında eğitim veren eğitmen ile kaynaştırma eğitimi aldığı sınıf öğretmenin birlikte yapar. Bireysel Eğitim Planları ya da Bireyselleştirilmiş Öğretime Yönelik Planları doğrultusunda hazırlanan ortak çalışma planları öğrencinin yersizliklerinin ortadan kaldırılmasında olumlu yönden etkilemektedir.

1.2. Amaç

Bu araştırmada destek eğitim odalarında eğitim gören özel gereksinimli okul öncesi öğrencilerin gelişimleri incelenmesi amaçlanmıştır. Destek eğitim odasında, kaynaştırma öğrencilerinin eğitimleri sonunda kaydettikleri değişimi değerlendirmesi bir diğer amaçtır.

Çalışmanın amacına yönelik aşağıda belirlenen soruların cevapları aranmıştır.

1. Araştırmanın birinci alt problemi olan “Destek eğitim odalarında eğitim alacak olan okul öncesi kaynaştırma öğrencileri ile destek eğitim odalarında eğitim almayacak okul öncesi kaynaştırma öğrencileri arasında anlamlı fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.
2. Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Destek eğitim odalarında okul öncesi destek eğitim öğrencilerine verilen eğitimin yararı ne düzeydedir?” sorusuna yanıt aranmıştır.
3. Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Okul öncesi kaynaştırma öğrencilerine verilen kaynaştırma eğitiminin yararı ne düzeydedir?” sorusuna yanıt aranmıştır.

4. Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Destek eğitim odalarında eğitim alan okul öncesi kaynaştırma öğrencileri ile okul öncesi destek eğitim almayan kaynaştırma öğrencileri arasında anlamlı fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Çocuklar birbirlerinden farklı yaratılmıştır. Farklılıklar genel olarak fiziki, zihnen ve sezgisel olarak bölümlendirilebilir. Çocuklar kendilerine ait bedeni yapıya ve özelliğe, ayrımlı öğrenme aklına duyarlı bir yapıya aittirler. İsmi zikredilen farklılıklar belli sınırlar içinde olduğunda, özel durumu olan bireyler; genel olarak eğitim hizmetlerinden yararlanabilirler. Fakat bu başlıklar daha büyük boyutta olan bireyler de, almış olunan örgün eğitim hizmetleri yetmediği için, özel eğitim görevini zorunlu kılmaktadır (Eripek, 1998: 57).

Son dönemde yapılmış çalışmalar, çocuk gelişiminin temelini okul öncesi dönemde aldığı eğitimle atıldığını göstermektedir. Okul öncesi dönem çocukları öğrenmeye açık olup doğal bir araştırmacı gibi her şeyi araştırmaya, sayısız denemeler yapıp doğruya ulaşmaya isteklidirler. Okul öncesi dönemin özellikleri itibariyle, çocuklar soyut olarak düşünemedikleri için veya soyut kavramları algılayamayacakları için kavramların somutlaştırılarak öğretilmesi esastır. (Ültay ve Ültay, 2016).

Türkiye öncelikle 2006, daha sonra 2013 yılında okul öncesi eğitim programında zikredilen bu durumu dikkate almıştır. Öğretmenlere, okul öncesi sınıflarında kaynaştırma eğitimine dair, özel gereksinime sahip çocukların durumları, aktivitelerin bu çocukları da kapsamı ile ilgili bilgi verdiği gözlenmektedir (MEB, 2006; MEB, 2013).

İnsan tekamülünün en önemli özelliği kişisel olarak farklı olmamızdır. Bunu ebeveynler evlatlarında, eğitim verenler öğrencilerinde rahatlıkla gözlemleyebilirler. Bu başlıklar bir seviyeye kadar çocuğun normal eğitim almasına, bireyin kapasitesi çerçevesinde yararlanmasına mani olmaz. Ancak belirli bir seviye sonrasında bazı özel dokunuşlara gidilmesine ihtiyaç duyulur (Eripek,1998: 22).

Okullarda yapılan destek eğitim çalışmaları etkili bir dayanağı olan eğitim hizmetidir. Destek eğitim alan öğrenci seviyesine göre bazı dersleri sınıf ortamında zorlanmadan alabilmektedir. İhtiyaç durumuna göre zorlandığı dersleri ise destek eğitim odasında

alır. Öğrenciye sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni ya da yardımcı öğretmen sınıf içerisinde destek eğitimi verebilir (Çorlu ve Gülhan, 2013).

Bu çalışma ile diğer çalışmalardan farklı olarak okul öncesi eğitimde kaynaştırma öğrencilerinin destek eğitim odasında aldıkları eğitim uygulamaları değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme şu an uygulanan destek eğitim uygulamalarının niteliğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Böylece okul öncesi eğitimde kaynaştırma öğrencilerine destek eğitim odalarında nitelikli bir eğitim yapılabilmesi için mevcut uygulamada bulunana eksiklikler ve yanlışlıkların ortaya konulması, bu eksikliklerin giderilmesi ve varsa yanlışların düzeltilmesi mümkün olabilecektir. Amacına ulaşmış destek eğitim odasındaki eğitim bu araştırmanın sonuçları önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

- Kullanılan formlar Milli Eğitim Bakanlığının geliştirdiği okul öncesi eğitsel değerlendirme formu kullanmıştır.
- Öğretmenler öğrencileri dönem başında ve dönem sonunda eğitsel değerlendirme formu ile değerlendirilmiştir.
- Araştırma sonuçlar SSPS 25 ile değerlendirilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

- Yapılan bu çalışma 2017-2018 Eğitim Döneminde İstanbul ili Küçükçekmece de bulunan dört bağımsız anaokullarında eğitim alan 20 kaynaştırma öğrencisi ile aynı okullarda destek eğitim odasında eğitim gören 20 özel gereksinimli öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.
- Bu çalışmada elde edilen sonuçlar diğer il, ilçe veya bölgelere genellenemez.

1.6. Tanımlamalar

Okula başlamadan verilen eğitim; 0-72 ay arasında bulunan çocukların sosyallik, bilişsellik, duygusallık ve motor becerileri alanlarında olgunlaştıran, çocukları cemiyetin kültürel değerleri açısından en iyi şekilde istikametini belirleyen, kendini tartması ve anlatması gibi ustalık kazandıran planlanmış eğitim sürecidir (Oguzkan ve Oral, 1995).

Özel eğitim; özel ihtiyaçları olan fertlerin toplumsal ve eğitime olan gereksinimlerini gidermek uğruna yetişmiş iş gücüyle, güncellenmiş eğitim yönelik programlar ve teknikleriyle kendi tekamülleri doğrultusunda ve bilimsel yeterliklerine göre işe yarar ortamda verilen eğitimidir. (MEB, 2010a).

Her çocuk aslında gereksinimleri açısından ele alındığında kişiye yönelik ihtiyaçlarının olduğu ve alması gereken eğitim dahi farklı özellikler göstermektedir. Özel eğitim açısından bakıldığında ise özel gereksinime ihtiyaç duyan çocuklar ise duyuşsallık, duygusallık veya öğrenmeden kaynaklı sorunlar sebebiyle ekstradan destek almaya yönelim gösteren fertleri ifade etmektedir (Aksoy, 2016).

Kaynaştırma eğitimi; özel gereksinime ihtiyaç duyan fertlerin normal akranları ile aynı sınıfta destek eğitime yönelik çalışmalardan birlikte faydalanır. Bu eğitim süreci; devlet okulu veya özel okullarda, okul öncesinden başlayarak, temel eğitim, ortaöğretim ya da yaygın eğitim kurumlarından alınan eğitimsel süreçtir (MEB, 2010a).

Kaynaştırmaya bakıldığında; özel gereksinime ihtiyaç duyan çocukları bireysel, toplumsal ve mesleğe yönelik gelecek kurması gereken hayatına yönlendirmektir. Bahsi geçen çocukları elinden geldiğince gelişimsel açıdan sıkıntısı olmayan yaşitlarıyla bir arada tutmaktır. Onların ihtiyaçlarını üst seviyede gidereceği şekilde hazırlamaktır. Destek eğitime yönelik faaliyetlerin yapıldığı, devlet okulu ya da özel okullara yönelik çalışmalar; okul öncesinden başlayıp, ilköğretimi, orta öğretimi veya yaygın eğitimi içine alan bir eğitimden bahsedilmektedir (MEB, 2010a).

Destek eğitimden kasıt ise; kaynaştırmadan yararlanılarak eğitim-öğretim hizmeti alan bireyler ile üstün yeteneğe sahip öğrencilere ihtiyaçları doğrultusunda destek vermek için düzenlenen faaliyet alanlarıdır (A.g.e.).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Okul Öncesi Eğitimin Önemi

Temel eğitime başlamadan verilen eğitim; 0-72 yaş aralığında zikredilen çocukların tekamül sınırları içerisinde ve kişisel yapılarına bakılarak, bedenen, zihnen, duygusal ve toplumsal açılardan gelişimlerini güçlendiren, toplumun kültürel değerlerine uyacak bir şekilde ve iyinin ötesinde olma yönünde hazırlayan ve ilkokulla birlikte temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan, öğrenim sürecidir (MEB, 1993).

“Çocukların gelişimlerine uygun olarak tasarlanmış, yapılandırılmış ve düzenlenmiş olan eğitim ortamlarında nitelikli öğretmenlerle gerçekleştirilecek eğitimin kalitesi, çocuklara olabilecek en iyi başlangıç sağlama açısından önemlidir. Bu durumun gerçekleşebilmesi için gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de eğitime yönelik kalite standartlarının belirlenmesi ve bu standartlara göre okul öncesi eğitimin yapılandırılması gerekmektedir.” (Gülşen, 2013: 1).

“Günümüzde okul öncesi eğitim kurumlarının önemi hemen herkes tarafından kabul edilmektedir. Ancak, okul öncesi eğitim kurumlarının işlevini, çalışan annelerin çocuklarını bıraktıkları bir çeşit bakım kurumu gibi değerlendirerek açıklamak doğru değildir. Anneler çalışsın ya da çalışmasın, okul öncesi dönemdeki çocukların tümü, gelecekteki eğitim yaşantılarının ilk basamağında okul öncesi eğitim kurumlarından geçmelidirler” (Yörükoğlu, 1992: 102).

Temel eğitime başlamadan verilen eğitim; 0-72 yaş aralığında zikredilen çocukların tekamül sınırları içerisinde ve kişisel yapılarına bakılır. Ayrıca bedenen, zihnen, duygusal ve toplumsal açılardan gelişimlerini güçlendirir. Buradan hareketle bu eğitimin amacı; toplumun kültürel değerlerine uyacak bir şekilde ve iyinin ötesinde olma yönünde hazırlayan ve ilkokulla birlikte temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan, öğrenim sürecidir. Bu süreçte bedenen, sosyalleşme bakımından, zihnen gelişme yönünden en önemli süreç olduğu çeşitli kuramcılar tarafından dile getirilmektedir (Gürkan, 2000). Çocuklar; sağlıklı bir şekilde büyüyüp, öğrenmeye açık olmaları için okul öncesi aldıkları eğitimin niteliği ve içlerini ısıtacak, huzur veren aileleriyle mümkün olduğu görülmektedir. Okul Öncesi dönemde kötü tecrübe yaşamış olan

kişiler, başarısız ve problemlili davranış sergileyen fertler olması olasılığını akademik anlamda yapılan araştırmalarla ispatlanmıştır (Akduman, 2013; MEB, 2013)

Okul öncesinde verilen eğitim çocukların gelecekteki hayatlarına direkt olarak müdahale eder. Eğitimde önemi büyük ve basamağın ilki olması sebebiyle önem taşır. Çocuklar 0-72 ay aralığında bir araya getirilerek onlara en uygun ortam hazırlanır. Nitelikli bir eğitim verilmesi önemli bir unsurdur (Kandır, 2001; Kaygusuz, 2007; MEB, 2013).

Çocukların 0-6 yaş arası dönem kritik dönemdir. Çocukların bu dönem de hem kendilerini fark etikleri ve kendilerini ifade ettikleri dönem, gelişimlerin en hızlı olduğu, bedensel, psikososyal ve kişilik gelişimlerinin atıldığı dönemdir. Okul öncesi dönemde çocukların edindikleri olumlu ya da olumsuz şeyler ileriki yaşamlarını etkilemektedir. Bu dönemde çocuklar birçok deneyim kazanmaktadır bu deneyimler çocuğun tutumu belirleyerek gelecekteki yaşamını etkilemektedir.

2.2. Özel Eğitim ve Kaynaştırma Eğitimi

2.2.1. Özel Gereksinimli Çocuk Tanımı

İnsan hayatında herhangi bir sebepten; zihnen, ruhen, duygusallık açısından ya da toplumsal becerilerini kaybetmesi sebebiyle normal hayatın ihtiyaçlarına ayak uyduramama durumunda olan, korunup bakılması, iyileştirilmesi, yol gösterilmesi ve desteğe ihtiyacı olan şahıslardır (Sucuoğlu, 2014).

Toplumların yapıları birbirinden farklıdır. İletişim, ilişki, duygu düşünce, davranışları, yaşam biçimleri, becerileri vb. Bu farklılıklar bireyin toplumun içinde kendini ifade etmesini etkileyebilmektedir. Sosyal ortamlar bireyi şekillendirmektedir. Bu sosyal ortamlar bireyin kişilik yapısını oluşturmaktadır. Bu kurumların başında eğitim kurumları gelmektedir.

İnsan tekamülünün en temel ilkesi kişisel olarak farklı yaratılıştır. Bu farklı yaratılış bir noktaya kadar çocuğun normal eğitim almasına engel teşkil etmemektedir. Özel eğitim ismiyle zikredilen bu organizasyonların üç temel unsuru vardır: Özel eğitime ait programlar, bu iş için yetiştirilmiş öğretmen veya yardımcı personel ve ders verilecek eğitim ortamı ya da organizasyonlardır (Eripek, 1998).

Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede (1997) “Özel eğitim gerektiren birey, çeşitli nedenlerle bireysel özellikleri ve eğitim yeterlikleri açısında akranlarında beklenen düzeyde anlamlı farklılıklar gösteren bireydir” denilmektedir.

Kişiye ait bazı yetersizlikler ve olumsuz çevre koşulları bireyin çevresiyle olan sosyal etkileşimin engelleyerek onun sosyal davranış öğrenmesine olumsuz etki etmektedir (Demiriz, 1998).

“Özel eğitim, Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitim ve sosyal gereksinimlerini karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programlar ve yöntemleri ile özel eğitim gerektiren bireylerin bireysel yeterliklerine dayalı gelişim özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitimidir” (Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 1997).

Özel eğitim, özel eğitime ihtiyaç duyan kişilerin eğitime yönelik gereksinimlerini gidermek için özel anlamda donanmış elemanların, güncellenmiş eğitim programları ve teknikleriyle onların durumlarına uygun şekilde verilen eğitim türüdür. Ayrıca bu şahısların toplum içinde onlardan beklenen davranış ve mesuliyetleri ile vazifelerini ifa edebilmeleridir. Zikredilen kişilere yönelik özel eğitim görevlerinden faydalanabilmeleriyle doğru orantılıdır.

2.2.2. Kaynaştırma Eğitiminin Tanımı

Kaynaştırma, özel gereksinime ihtiyaç duyan bireylere, öğretmen tarafından destek verilmesi şartıyla, özel gereksinime ihtiyaç duyan çocuğun örgün eğitim platformunda eğitim almasıdır (Kırcaali İftar, 1992).

Kaynaştırma durumunda olan çocuklarla ilgili olarak KHK/573 karar sayısı ile ve 06.06.1997 tarihinde yürürlüğe giren, Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 3. Maddesinde *“Kaynaştırma, özel eğitim gerektiren bireylerin diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını sağlamak ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmek için geliştirilmiş ortamları”* olarak belirtilmektedir (Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 1997).

Genel manasına bakıldığında kaynaştırma; özel gereksinime ihtiyaç duyan bireyi bireysel, içtimai ve meslek manasında ileriki hayatına hazırlar. Kaynaştırmaya yönelik bu öğrenciler gelişimi normal düzeyde olan akranlarıyla kaynaştırmaktır. Bu fertlerin

ihtiyaçlarını kolaylıkla karşılayabilecek şekilde; destek görevlerini sağlamaktır. İsmi zikredilen durum devlet okulu ya da özel okullarda, temel eğitim öncesi anaokullarında, ilkokullarda ve yaygın hizmet veren kurumlarda; tatbik edilen eğitime yönelik platformlar olarak ifade edilmektedir (MEB; 2010).

Özel gereksinime ihtiyaç duyan bireylerde toplumun bir üyesidir. Bu yüzden bu durumda olan çocukların toplum tarafından ayrıştırılmadan, sosyal çevre özelliği gösteren eğitim kurumlarında çocukların birbirlerini dışlanmadan, olduğu gibi kabul görmelerini sağlamak için kaynaştırma eğitiminin verilmesi düşüncesi ön plana çıkmaktadır (Uysal, 2004).

Özel Eğitim Hizmetler talimatnamesinde en az sınır konulmuş eğitim mekanı olarak bahsedilmektedir. Yasal düzenlemeyle bu mefhumun dile getirilmesi yerinde bir karardır. Böylece, zikredilen kişilerin ilk olarak kaynaştırma eğitimi verilmelidir. Öğrenciye faydası olduğuna inanılmıyorsa özel sınıfa, özel sınıf verimli olamıyorsa özel eğitime yönelik bir okula verilmesi öngörülmektedir (Kırcalı ve İftar, 2007).

Kaynaştırmaya yönelik eğitim sadece özel gereksinime ihtiyaç duyan çocuklara verilen eğitim örneği olarak ele alınmamalıdır. Kaynaştırma eğitimi, her iki durumda olan (normal-özel gereksinim) bireylerin eğitim durumunda pozitif davranışlar sergiledikleri gözlemlenmektedir. Birbirlerine davranış ve öğrenim açısından da olumlu etkileri söz konusudur. Bu yüzden geniş kapsamlı bir eğitim ilkesine dönüştürülmelidir (Balaban, Yılmaz ve Yıldızbaş, 2009).

2.3. Okul Öncesi Dönemde Kaynaştırma Eğitimi

Kaynaştırma eğitimi verilirken bireylerin farklılıkları ile birlikte bir araya getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu süreçte tüm çocukların gereksinimleri farklı olsa da tümünün ihtiyaçlarının karşılanması beklendiği unutulmamalıdır (Acarlar, 2013).

Okul öncesi eğitiminde kaynaştırmanın amacı özel gereksinimli çocukları normal gelişim gösteren bir çocuk haline getirmek değildir. Çocuğun ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarıp, geliştirerek topluma uyumlarını sağlamaktır. Çocuklar etrafındakileri modelleyerek öğrenirler. Kaynaştırma eğitimin yapılması için en uygun dönem okul öncesi dönemdir.

Çocuğun var olan potansiyelini tespit edip en üst düzeye çıkarmak okul öncesinin amacı olmalıdır. Özel gereksinimli çocuklar söz konusu olduğunda tüm gelişim alanlarındaki ilerlemeler de okul öncesi eğitimin önemi büyüktür.

Özel gereksinimli olan bireyler mümkün olduğunca erken tanılanarak eğitim almaya başladıklarında, ilerleyen yıllarda akranları aralarında oluşması beklenen farkı da daha az olacağı için okul öncesi eğitimin önemi bir kat daha artmaktadır (Bozarslan Malkoç, 2010).

Erken çocukluk eğitim uygulamaları özel gereksinimli çocuklara pek çok yarar sağlamakta, yetersizliklerinin azalmasına, sosyalleşmelerine yardımcı olmakla beraber ailelerini olumlu yönde etkileyip onları da eğitime katılmalarını sağlamaktadır.

Son yıllarda bütün dünyada kaynaştırma eğitimine verilen önem giderek artmakta ve bununla paralel olarak gün gittikçe kaynaştırma eğitimi alan çocukların sayısı artmaktadır.

Okul öncesinde kaynaştırmadan bahsedilirken buradaki temel hedefin özel gereksinime ihtiyaç gösteren bireyin normal gelişen akranlarına dönüşeceğini zannedilmemelidir. Bu durumdan haberdar olunması son derece önemlidir. Hedef, öğrencinin kendine has ilgi ve kabiliyetlerini gün yüzüne çıkarıp onu kullanabildiği son noktaya kadar toplumla entegrasyonunun sağlanmasıdır (MEB, 2010a).

Kaynaştırma eğitiminin yapılabileceği en müsait devre okul öncesi dönemdir. Erken tanılama ile kritik dönem en verimli şekilde geçirilmesi sağlanmalıdır. Kaynaştırma eğitiminde fark edilmesi gereken şey kaynaştırma eğitiminin amacının sadece özel gereksinimli çocuğa yarar sağlamak olmadığıdır. Kaynaştırma için önem arz eden durumlardan biri özel gereksinime ihtiyaç duyan birey kadar gelişim açısından sıkıntısı olmayan öğrenciye de fayda sağlamasıdır. Bu eğitim uygulamasının önemi, öğrenme fırsatları sunmasından kaynaklı bir eğitim uygulanması olması gerekliliğidir (Duman Sever, 2007).

Erken eğitimin uygulamaları özel gereksinimli bireylerde pek çok yarar sağlamaktadır. Bunlara örnek olarak ilgili bireylerin davranış problemlerinde azalma, sosyal ve bilişsel gelişimlerinin sağlanması verilebilir. Aynı zaman da gelişimsel yetersizlik gösteren çocukların erken eğitime katılmaları, aileleri ile olan etkileşimlerini de olumlu yönde etkiler. Çünkü erken çocukluk eğitiminde aile eğitiminin bir parçasıdır. Çocuğu ile iletişimi artan ailenin stresi de azalır (Odluyurt, 2007).

2.4. Kaynaştırma Eğitiminin Tarihi

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili ilk çalışmalar 1870'li yıllarda filizlenmeye başlamıştır. Fakat günümüzdeki anlayıştan yola çıkarsak asıl kaynaştırma eğitiminin 1960'lı dönemlerden itibaren şekillendiği görülmüş ve tatbik edilmeye geçilmiştir. Bu uygulama özel gereksinim duyan fertlerin içtimai anlamda kaynaşarak normal olan bireylerin ön hükümlerinin kırılmasını, iki guruba da dünyalarını tanıma fırsatı vermesi açısından mana bulmasını hedef haline getirmektedir (Kaygusuz, 2007).

2.4.1. Dünyada Kaynaştırma Eğitiminin Tarihi

İlk kez 1784 yılında Fransa'da görme sorunu olan çocuklara okul açılması. 1817 yılında ABD'de işitme problemi olan bireylere dair okul açılması. 1829'da ABD'de görme sorunu olan çocuklara okul açılması. 1860'da ABD'de zihinsel yönden yetersiz olan çocuklara okul açılması.

1900'lü yıllarda Avrupa'da neredeyse tamamında özel eğitim veren kurumların hızla çoğaldığı gözlenmemektedir. 1960'dan sonra azda olsa kaynaştırmaya yönelik faaliyetler başlamıştır. Bunun nedeni özel eğitim sınıflarının uygulama aşamasında bazı problemler görülmüştür. 1960'lardan günümüze gelinirken kaynaştırma eğitimi son derece önemli gelişmeler göstermiştir (Sucuoğlu ve Kargın, 2010).

1960 dönüm noktasıdır. o yıldan itibaren kaynaştırma eğitimlerine duyulan ihtiyaçlar neticesinde hızlı bir biçimde yaygınlaşmaya görülmüştür. 1970 uluslararası insan hakları kanunuyla uyum sağlayacak doğrultuda, çoğu ülke kaynaştırmaya yönelik eğitimi tatbik yoluna giderek kural haline getirmiştir. 1974'te İtalya, ardından 1974'te İngiltere, 1975'te Fransa ve ABD'de ve 1976'da Norveç'te özel gereksinime ihtiyaç duyan çocukların özel eğitim sınıfların da normal öğrencilerle birlikte eğitim ve öğretime geçmeleri kanuni hak olarak kabul görmüştür.

2.4.2. Türkiye'de Kaynaştırma Eğitiminin Tarihi

Türkiye'de özel eğitime yönelik yapılan eğitim çalışmaları ve eğitim olanakları gün gittikçe ilerleme sağlamaktadır.

Türkiye'de özel eğitim alanında başlangıç kabul edilecek örnek Enderun'dur. Osmanlı döneminde Enderun mektebinde uygulanmaya başlandığı görülmektedir (A.g.e.).

1950’de özel eğitim sınıfları Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı’ndadır. Bu dönemden itibaren Milli Eğitim Bakanlığı’na devredilmiştir. Türkiye de kaynaştırmaya yönelik uygulamalar, 1983’te Özel Eğitime Muhtaç çocuklar Kanunu’yla yasalaşmıştır. Özel eğitim hizmetleri, 1950-1980 yılları arasında İlköğretim Genel Müdürlüğü bünyesindeydi. 1980 yılından itibaren bu hizmeti vermek için Özel Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 1982’de Özel Eğitim ve Rehberlik Daire Başkanlığı farklı bir ünite olmuştur. Türkiye’de kaynaştırmanın tatbik edilmesi, 1983 yılında gerçekleşmiştir. Özel Eğitime Muhtaç çocuklar Kanunu’yla yasalaşmıştır (Kargın, 2003).

Milli Eğitim Bakanlığı şematik teşkilat yapısı 2011’de yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemeden sonrasında, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Özel Eğitim ve Kaynaştırma Daire Başkanlığı kurulmuştur. Kaynaştırma eğitime ait işlemler yürütülmektedir. “Özel Eğitim ve Kaynaştırma Daire Başkanlığı” özel eğitim ve kaynaştırma eğitime yönelik faaliyetlere yönelik yöntem ve teknikleri belirler. Ayrıca bu konularla ilgili faaliyet gerçekleştirir. Özel eğitime yönelik okul ve kurumlarının açma kapama işlemlerini yapar. Özel eğitime yönelik iş ve işlemleri yürütür. Bu konudaki projelere destek verir. Özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi hizmetlerine ulaşımı sağlar. Bu eğitimlerle ilgili niteliğin artırılması gibi görevleri yürütür (MEB, 2017).

Kaynaştırma eğitime ilişkin olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan çalışmalar devam etmektedir. En önemlilerinden birisini de Strateji Geliştirme Başkanlığı hazırlamıştır. 2010-2014 Stratejik Planı içinde kaynaştırma eğitiminden bahsedilmiştir. Konuyla ilgili stratejik hedef belirtilmiştir. Bu plana göre Kaynaştırma eğitimi kapsamındaki öğrenciler için standartlara uygun hazırlanmış destek eğitimi odaları ve özel eğitim sınıflarını plan dönemi sonuna kadar %50 arttırmak amaç olarak ifade edilmiştir (MEB, 2009).

2.5. Kaynak Oda (Destek Eğitim Odası)

Okul ve kurumlarda, yeterlilik düzeyi iyi durumda olan ve normal eğitim alan çocuklarla aynı sınıfa giden özel gereksinime sahip çocuklar ya da üstün yeteneğe sahip çocuklara yönelik özel araç-gereçlerle donatılmış eğitim materyalleri bulunan sınıflardır (MEB, 2010a).

Kaynaştırmaya yönelik eğitim tatbik eden okul ya da kurumlarda öğrencinin yeterlilik durumuna göre fiziki, içtimai ve psikolojik duruma göre güncellemeler yapılır. Bu okul ve kurumlarda öğrenciye gösterilen eğitimsel faaliyetlerin etkili bir şekilde tatbik edilmesi amacıyla özel olarak hazırlanmış araç-gereç ve eğitim malzemeleri tedarik edilir. Destek eğitim odası açılır (Nal, 2001).

Kaynaştırma uygulaması tatbik edilerek; eğitim gören çocuklarla, üstün yeteneğe sahip bireylere ihtiyaçları doğrultusundaki alanlarda destek verilmesi için düzenlenmiş ortamlardır (MEB, 2010a).

Kaynak odada özel gereksinime ihtiyaç duyan çocuk şahsi ya da küçük bir grup ile birlikte özel eğitim öğretmeni tarafından, sınıfında görmüş olduğu eğitime ek olarak eğitim hizmeti alır. Burada çocuk okulda almış olduğu eğitime nazaran en az % 21 en fazla % 60 civarında eğitim alır. Verilen destek eğitime yönelik faaliyet; özel eğitime muhtaç olan çocuk doktorlar tarafından yapılan eğitsel değerlendirme sonucunda belirlenir. Daha sonra tanılama sürecinde belirlenmiş olan eğitime yönelik ihtiyaçları göz önünde bulundurulur. Kişiyeye ve ailesine; öğretmen ve okul personeli, araç-gereç, eğitim ve danışmanlık hizmetleri sağlanır (A.g.e.).

Kaynak odada özel gereksinime ihtiyaç duyan çocuk şahsi ya da küçük bir grup ile birlikte eğitim alır. Bu sınıflarda özel eğitim öğretmeni tarafından, sınıfında görmüş olduğu eğitime ek olarak eğitim hizmeti verilir. Burada çocuk okulda almış olduğu eğitime nazaran en az % 21 en fazla % 60 civarında eğitim alır. Bu desteğe yönelik faaliyetin hedefine ilerlemesi için özel eğitim öğretmeni ve asıl dersi veren öğretmenin entegrasyonunun tam olması gerekir. Aynı zamanda iyi bir iletişim kurmaları kaçınılmazdır. İşbirliği yapmaları önemlidir. Tam tersi durumda verilen eğitimler birbirlerini tamamlayamaz. Kopuk hale gelebilir. Destek hizmetinin bir tehlikesi, kaynak odada daha fazla ilgi gören çocuk sınıf öğretmeninden kopabilmektedir (Nal, 2001).

Destek eğitimi çalışması: özel eğitime muhtaç olan çocuk doktorlar tarafından yapılan eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde belirlenir. Bu durum karşısında, eğitime yönelik ihtiyaçlarına göre kişiyeye ve ailesine; öğretmen ve okul personeli, araç-gereç, eğitim ve danışmanlık gibi hizmetler sağlanır (MEB, 2010a).

Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinin 28. maddesine göre; özel gereksinim sahibi bireylere, sınıfları dışında materyal açısından güncellenmiş bu odalarda destek verilir.

Özel eğitim formasyonu almış öğretmenlerin birebir bu durumdaki çocuklarla ilgilenir. Bu faaliyet kişisel olabileceği gibi minik gruplar şeklinde de verilebilir. “Özel eğitim hizmetler yönetmeliğinin 84. maddesinin 3. fıkrasına göre destek eğitim odasındaki materyal araç ve gereçler eğitim alacak çocuğun durumuna, ihtiyaç ve şartlarına göre belirlenmektedir” (A.g.e.).

Sınırları en az seviyesine düşürülmüş eğitim ortamı; özel gereksinime sahip bireylerin toplumla bütünleşmesini sağlamaya çalışır. Sosyallik kazandırmaya, kişisel bakımını öğretmeye, dil ve iletişimini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapar. Davranış kazandırır. Mesleki bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik hedef koyar. Mümkün mertebe yeterli durumda olan akranlarıyla kaynaşmasını sağlayan en uygun eğitim ortamıdır (A.g.e.).

Normal sınıfta eğitim gören bu çocuklar, eksik oldukları derslerde ekstradan çalışmalar yapmak üzere alınırlar. İhtiyaç duydukları kısımlara göre derslerde ya da ek çalışmaya ihtiyaç gösterilmiş alanlarda kaynak odaya eğitim yapmaları için yönlendirilir. Eksikliklerini tamamlamaları sağlanır. Kaynak odada, öğretmen talebesinin eksikliğini gördüğü durumları gidermek için kişisel ya da minik guruplarla yapılan eğitici çalışmalar verir.

Destek eğitim odasının en büyük özelliği ihtiyaç duyan çocuğa yönelik normal sınıf ortamında almış olduğu eğitime destek olunarak öğrenciye yönelik eksiklik kısımların tamamlanmasını sağlamaktır. Destek eğitime yönelik odalar, bazı derslerde eksiği bulunan öğrencilere destek olması sebebiyle (engeli olan ya da özel yeteneğe sahip çocuklar) verilen eğitim hizmetidir. Okul öncesinde ve sınıflarda, yeterliliğe sahip çocuklarla sınıflarında eğitim gören özel eğitime sahip çocuklara verilen donanımlı odalardır. Ayrıca üstün durumda olan çocuklar için; donatılmış araç-gereçlerle verilen eğitim de destek eğitim odalarında verilmektedir.

Okullarda ve kurumlarda, kaynaştırarak eğitim ve öğretimlerine devam eden çocuklar ile üstün yeteneğe sahip bireylere gereksinimleri doğrultusunda desteğe yönelik yapılan çalışmalar verilmek uğruna donatılmış sınıflara “Destek Eğitim Odası” denilmektedir. Bahsi geçen odaların en önemli özelliği kaynaştırılarak verilen eğitim sürecidir. Hedef eğitimi bir arada ifa ettikleri çocukların aynı seviye gurubuna çıkarmaya çalışmak veya en azından birbirlerine yakın hale getirmektir.

Örneğin, herhangi bir okulda eğitim gören, Batu, Çolak ve Odluyurt (2013) gelişimsel özellik olarak olumlu seviyede gelişen çocuklarla birlikte kaynaştırılmıştır. Öğrenim gereksinimine ihtiyaç duyan bireylerle; aynı zamanda yeteneği ileri seviye de olan bireylere, donanımlı araç-gereç desteği sağlanan odalarda destek verilebilmektedir.

31/05/2006 tarih ve 26184 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği ile 18/05/2015 tarih ve 2015-15 sayılı MEB genelgesiyle Destek eğitim odası açılması gerekir. Bahsi geçen yönetmeliğe göre, devlet okullarında ve kuruluşlarda teşhis koyma neticesinde, tam zamanlı kaynaştırma kararıyla özel eğitim verilmesi gereken ya da üstün yeteneğe haiz teşhis konulmuş bireylere yönelik, destek eğitimine yönelik odaların bulunması şarttır (MEB, 2015).

Destek eğitime yönelik sınıflar, il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunun teklifiyle, il ya da ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından açılmasına izin verilir. Okulların ya da kuruluşların üst yazıyla başvuruda bulunması neticesinde desteğe yönelik sınıflar açılır. Bu arada ihtiyaç duyulması halinde birden çok destek eğitime yönelik sınıflar da açılabilir (MEB, 2017).

Kaynaştırıp bütünleştirilme durumuna göre eğitim uygulaması çerçevesinde yeterliliğe sahip bireylerin bulunduğu öğrencilerle birlikte müşterek sınıflarda eğitim ve öğretimlerini sürdüren özel eğitime sahip öğrenciler ile özel yeteneğe haiz çocukların öğrenimlerin devam ettiği okullarda ve kuruluşlarda destek eğitim sınıflarını açmak mecburidir. Kaynaştırma usulüyle eğitim tatbik eden okul veya kuruluşlarda öğrencilerin yetersizlik durumuna göre hazırlanmıştır. Fiziki, içtimai, ruhsal açıdan ortam planlama işleri yapılır. Bu okullar veya kuruluşlarda öğrencilere verilmek istenen eğitime yönelik çalışmaların etkili bir şekilde ifa edilmeye çalışılır. Özel olarak hazırlanmış araçlar ve gereçlerle donatılmış sınıflar hazırlanır. Eğitime yönelik malzemeler tedarik edilir ve desteğe yönelik eğitim odaları kurulur (MEB, 2015).

Kaynaştırma çalışmaları yapmak için okul yaşında olan öğrencilerle; özel yetenekli öğrencilerin gereksinime ihtiyaç duydukları sahalarda desteğe yönelik eğitime devam edilir. Bu durumdan dolayı okul içerisinde desteğe yönelik eğitim odası ve eğitim bölgesinde yeteneğe yönelik atölyeler kurulur. Bu kurumlarda yürütmesi gereken işler ve işlemler Özel Eğitim Çalışmaları Talimatnamesindeki karara uygun olarak yapılır (MEB, 2010a).

2.6. Destek Eğitimi Odaları Nasıl Açılır?

Okullar ve kuruluşlarda, normal seviyede olan fertlerin yaşlarıyla hep beraber normal bir sınıfta eğitim-öğretimlerine devamı sağlanmaktadır. Özel eğitim gereksinimine sahip öğrenciler ve üstün yeteneğe sahip öğrencilere yönelik özelleştirilmiş materyaller hazırlanır. Burada öğrencilere özel eğitime yönelik destek vermek amacıyla desteğe yönelik eğitim sınıfı kurulur.

Destek eğitime yönelik odalarda; eğitime ve öğretime yönelik çalışmaların devam ettirilmesinde aşağıdaki belirtilen konular önemli bir yer tutmaktadır:

- a) Destek eğitime yönelik odaları, Özel Eğitim Hizmetleri Kurulunun teklif doğrultusunda Millî Eğitim Müdürlüğünün onayı ile açılmaktadır.
- b) Destek eğitime ihtiyacı olan çocuklarının çokluğuna bakılarak okullarda veya kuruluşlarda bir ya da birden çok desteğe yönelik eğitim odaları belirlenebilir.
- c) Destek eğitime yönelik açılan odalarında verilecek eğitimin planlanarak uygulanır hale getirilmesine okul idaresi karar verir.
- ç) Destek eğitime yönelik açılan odalarda eğitim alması gereken bireyler, Bireysel Eğitim Planı geliştiren birimdeki uzmanların teklifiyle “Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonunca” tanınır. Öğrencinin ihtiyaçlarına uygun olarak ve maksimum derecede bu eğitim-öğretim çalışmalarından yararlanacak seviyede hazırlıklar yapılır.
- d) Öğrencinin bu sınıflardan alması gereken hafta boyunca alacağı saat, sınıfında almış olduğu haftalık ders saatinin %40’ını aşmayacak şekilde hazırlanır.
- e) Destek eğitimi odalarında bireylerin eğitime yönelik performans değerlerine bakılarak aynı eğitime devam edilir. Fakat gerek görüldüğünde bireyin performansından kaynaklı aynı durumda bulunan öğrencilere grup eğitimi verilmesi de ön görülebilir.
- f) Destek eğitimi odalarında, öğrencilerin durumları açısından veya gereksinimlerine yönelik yeterlilik düzeylerine bakılarak bunlar için gerekli araçlar veya eğitime yönelik materyaller bulunmasına dikkat edilmelidir.
- g) Destek eğitimi odaları bulunan okulların öğrencilerine eğitim gereksinimlerine göre; görme, işitme açısından dikkate alınır. Gerektiği durumlarda zihinsel engelli

eğitimi sertifikası ya da diplomasına sahip sınıf օđretmenleri tarafından ders verilir. Ancak bulunamadığı durumlarda; görevlendirilmiş farklı kurumlardan gelen özel eğitimi görevi olan օđretmen dersleri verir. Bunların da bulunmaması durumunda sınıf օđretmeni ve branş օđretmenlerinin görevlendirilmesi normaldir. Destek eğitimi odalarına օzellikle okulun kadrolu օđretmenleri görevlendirilmelidir. Eğer konuyla ilgili sıkıntılar yaşıyorsa Rehberlik Araştırma Merkezinde alışan օđretmenler օncelikli olmak kaydıyla diğer okullarda çalışanlar veya diğer kurumda bulunan օđretmenler görevlendirilebilir.

ğ) օđrenciye yönelik başarı değerlendirmelerinde, destek eğitimi sınıflarında yapılmış değerlendirmeye yönelik sonuçlara dikkat edilir.

h) Destek eğitimi sınıflarında yapılan destek eğitimine yönelik çalışmaların en օnemli օzelliđi okul veya kurumun çalışma saatleri içinde yapılmasına օzen gօsterilmesidir.

Destek eğitimi sınıfının okuldaki veya kurumdaki bulunduğu yer, eğitim gօrecek bireylerin yeterlilik düzeyine gօre dikkat օlsnde belirlenmelidir.

Destek eğitimi odasının, okulda veya kurumda, kaynaştırma-bütünleştirme durumuyla eğitim politikasının uygulanırlılığı օlsnde eğitim gօrrleri. Normal yaşıtlarıyla beraber sınıflarında eğitim-օđretimlerini sürdüren օzel eğitime ihtiyaç duyan bireyler ile օzel yeteneğe sahip kişiler eğitim faaliyetlerinden yararlanabilir.

Okul օncesine sahip okullar ile anasınıflarında verilen destek eğitimi odası çalışmaları için օzel eğitimi sertifikasına sahip օđretmenler olması gerekir. Bunun yanı sıra okul օncesi օđretmenlerinin görevlendirilmelerinde mahzur bulunmamaktadır.

Aslında sınıflarından ders saatleri içerisinde eğitimleri yarım bırakılıp bir kısım eğitimlerini almadan sınıftan çıkarılması eleştiri gօren durumlardan biridir. Eleştirilen diğer durum ise çocuğa sınıf dışında eğitim verilmesi durumudur ki sınıfındaki arkadaşlarından utanması sօz konusu olabilmektedir (Dikici Sığırtmaç ve Deretarla Gl, 2010).

Destek eğitimine yönelik eğitim verilecek օđrencilere bu odalarda belirlenir. Daha sonra, Bireysel Eğitim Programı geliştiren birimlerin teklifleri açısından rehberlik ve danışma çalışmaları sahasında tatbik komisyonu tarafından eğitim-օđretim ilk haftalarında belirlenerek planlama yapılır. Fakat ihtiyaın durumuna gօre bu planlama eğitim-օđretime yönelik çalışmaların devam ettiği süreçte, revizyona uğratılarak düzenlemeler yapılabilir.

Özel eğitime gereksinim duyan her bireyin ihtiyaç duyduğu amaçlar doğrultusunda planlanan eğitim faaliyetlerinden maksimum kapasitede yararlandırılması sağlanır. Destek eğitimi sınıflarında verilmesi planlanan destek eğitime yönelik çalışmalar okul ya da kuruluşun ders saatlerine göre belirlenir. Okul saatleri içerisinde yapılır. Destek eğitimi sınıfında öncelikle ders alması gereken çocuğun hangi sınıfta ders görüyorsa o saatte işlediği derse göre eğitim verilmesine dikkat edilir. Fakat; destek eğitim sınıfından faydalanan özel eğitime gereksinim duyan çocuklara yönelik hazırlanmış programlar doğrultusunda verilebilir. Özel eğitime yönelik hazırlanarak planlanmış öğrenciye fayda getireceğine inanılmış başka bir ders öğrencinin kendi sınıfında gördüğü dersten bağımsız ancak haftalık ders programına uygun olarak verilebilir. Öğrencinin kayıtlı olduğu sınıfta o ders saatinde okutulan dersten farklı bir ders, haftalık ders programında belirlenen ders saatlerinin durumuna göre tatbik edilebilir (MEB, 2010a).

Kaynak odalar, Rehberlik Araştırma Merkezi ve Özel Eğitime yönelik hizmet veren kurumlardan da desteğe yönelik çalışmalar almaktadır. Öğrencinin gereksinimine ve durumuna göre kendisine “Bireysel Eğitim Programı” hazırlanıp uygulanması sağlanmaktadır (Aral, 2011).

Destek eğitimine yönelik eğitim verilecek öğrencilere verilmesi için belirlenen dersler, Bireysel Eğitim Programı geliştiren birimlerinin teklifleri açısından rehberlik ve danışma çalışmaları sahasında tatbik komisyonu tarafından eğitim-öğretimin ilk haftalarında belirlenerek planlaması yapılır. Fakat ihtiyacın durumuna göre bu planlama eğitim-öğretime yönelik çalışmalarına devam ettiği süreçte, revizyona uğratarak düzenlemeler yapılır (MEB, 2010a).

Özel eğitime gereksinim duyan her bireyin ihtiyaç duyduğu amaçlar doğrultusunda planlanan eğitim faaliyetlerinden maksimum kapasitede yararlandırılması sağlanır.

Destek eğitimine yönelik sınıflarda verilmesi gereken dersler okulların veya kurumların planlama yaptıkları mesai saatleri içerisinde yaptırılmasına azami ölçüde dikkat edilir. Destek eğitimi sınıfında ilk olarak dikkat edilmesi gereken husus çocuğun kendi sınıfında hangi dersi görüyorsa ona bakılır. O derste hangi ders işleniyorsa işlenen derse göre hareket edilir. Bilakis; destek eğitimi sınıfından faydalanan özel eğitime muhtaç çocuğun vaziyeti değişiklik gösterebilir. Zikredilen durumda olan öğrenci için çocuğun eğitim gördüğü sınıftaki dersten farklı bir ders

olabilir. Burada esas olan haftalık ders programında var olan ders saatlerine bakılır. Buradaki dersleri tamamlayacak biçimde dersler verilebilir (MEB, 2010b).

Okulda bireysel eğitim programını geliştirme birimleri oluşturulur. “Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonunu” tarafından destek eğitimi sınıfının faaliyete geçmesi yönünde karar oluşturulur. Okul veya kurum müdürlüğünün resmi yazışmalarla destek eğitimi sınıflarının faaliyete geçirilmesine yönelik İl ya da İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine onaya sunulur.

Kurumlarda bireysel eğitim planlama ve geliştirmeye ilgili birimlerce, destek eğitimi sınıflarında eğitim verilmesi gereken çocuğun hangi derslere ya da becerilere göre yararlanması gerektiği tespit edilir. Daha sonra haftalık olarak kaç saat ders verilmesi gerektiği belirlenir. Teklifin durumuna göre “Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonuna” sunulur. Teklifler görüşülür. “Okulun Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonunca” karar verilir.

Bireysel eğitim planı geliştirme biriminin yaptığı toplantılarda çocuğun velisi ve sınıf-şube rehberlik öğretmeni tarafından sunulan görüşler alınmalıdır. Kararı yazılan tutanakta belirtilmelidir. Velisi, öğrencinin destek eğitimi çalışmasını sıcak bakmıyorsa zikredilen durum kurum tarafından; bireysel eğitim planı geliştirme biriminin yaptığı toplantı tutanağı üzerinde hükme bağlanır. Kurumdaki “bireysel eğitim planı geliştirme birimi ve okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunca” konuyla ilgili hükmü bağlar. Okuldaki ya da kurumdaki yönetim tarafından ders verecek öğretmen görevlendirilir. Ardından İlçe Milli Eğitim Müdürlüğündeki ilgili şube müdürü tarafından alacağı ücret için onay alınarak destek eğitim dosyasına konur. Alınan olur üst yazısına destek eğitimi sınıfı açılması oluru da eklenir. Alınan bu olur yazısının örneğine hafta boyunca etkinlik yapılacak dersin programları da eklenir. Destek eğitimi sınıfında verilen eğitim-öğretime yönelik çalışmalara yönelik bütün planlama kurum idaresi tarafından yapılır.

Burada ders alacak öğrencilerin hangi derslerden kaç saat alacağı belirlenir. Daha sonra öğrencinin bulunduğu sınıfın öğretmenine, destek eğitimi verecek öğretmene ve çocuğun ebeveynlerine resmi yazıyla bildirilir.

Destek eğitimi sınıfındaki programın nasıl olduğu ve işlenme şekli kurum idaresi tarafından gözlemlenir, denetimi gerçekleştirilir. Destek eğitimi sınıfındaki derslerin takibi ise destek eğitim sınıfında tutulan sınıf defteri yardımıyla yapılır.

Zikredilen bu odalarda yapılması gereken iş ve işlemler sene başında yapılan etkin v detaylı bir planlama sayesinde yapılmalıdır. Eğitim-öğretimi ilgilendiren aynı yıl zarfında bireysel eğitim planı geliştirme birimi tarafından verilecek hükümler yönünde destek eğitimi sınıfındaki kaynaştırmaya yönelik öğrencilerin faydalanmaları sağlanır.

Destek eğitimi sınıflarında verilen eğitimler sonucunda kaynaştırılmış öğrencilerin istenilen seviyeye ulaşıp ulaşmadıkları kontrol edilir. Belirlenen bu seviyeye gelen öğrenciler, rehberlik araştırma merkezine sevk edilir. Yönlendirilen bu durumdaki çocuklar için konulan bu teşhis sonucunda rapor verilir. Yapılan bu işlemlerden sonra çocuk gösterdiği gelişmeye bakılarak kaynaştırmaya yönelik eğitimin programından çıkartılır veya programa devam eder.

Rehberlik araştırma merkezince düzenlenmiş olan “Özel Eğitim ve Değerlendirme Kurulu Raporları”, öğrencilerin bulunmuş olduğu eğitimlerinin verilmesi hangi sınıf düzeyindeyse o sınıfın sonuna kadar geçerlidir. Zikredilen öğrenciyle ilgili alınmış rapor çocuğun mezun olduğu güne kadar devam etmektedir. Öğrencinin durumu değişim ve gelişim gösteriyorsa tekrar rehberlik araştırma merkezine yönlendirilmesi sağlanır. Tekrardan öğrencilerin tanınması durumunda sonuç itibariyle çocuğun durumu göz önüne alınarak bir değişim-gelişim gözlenir. Bunun sonucunda yeni baştan rapor düzenlenmelidir (MEB, 2010a).

Destek eğitimi sınıfında bu çalışmanı yapılmasından dolayı okulların ya da kurumların bunun için bir sınıf ya da dersliği tahsis etmesi mecburiyeti yoktur. Öğretmenlere ayrılan odalar, okul kütüphanesi, laboratuvarlar, rehberlik hizmetleri odaları, konferans salonları, idareci odaları gibi odalar kullanılabilir. Kuruma ait bu odalar; destek eğitimi sınıfları için derslik olarak kullanılması muhtemel odalardır. Adı geçen odalar eğer çocukların desteğine yönelik kullanılabilir oda olarak kullanılacak ise, buradaki çocuğun dikkatini farklı yönlere çekecek malzemelerin olmamasına özen gösterilmelidir. Bu arada bu odada çok sayıda uyaran varsa onların kaldırılmasının sağlanmasına ve burada verilecek olan eğitimde gereksinim duyulduğunda kullanılmak üzere gerekli araç-gerecin ulaşılabilecek konumda olmasına dikkat edilmelidir.

Destek eğitimi sınıfının faaliyete geçmesi için araç-gerecin bulunması zorunlu değildir. Kullanılması gereken araç-gereçler çocuğun eğitim-öğretim gereksinimine yönelik ve alacağı destek eğitimine yönelik derslerin dağılımına göre belirlenmelidir.

Destek eğitimi sınıfları çalışmalarından Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından konulan teşhisle tam zamanlı kaynaştırma raporu düzenlenir. Düzenlenen bu rapordan özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklarla üstün yeteneğe haiz çocukların yararlanması uygun görülmüştür. Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından teşhisi konulmamış, tam zamanlı kaynaştırmaya yönelik rapor düzenlenmemiş öğrencilerin bu sınıflardan hiçbir şekilde yararlanmaları söz konusu değildir.

Fiziki yönden engeli olan tam zamanlı kaynaştırmaya bağlı rapor düzenlenen (bedeni, görmeyle ilgili, işitsel vb.) çocuklara, kurumlarda engellilik çeşidine göre konunun uzmanı yoksa desteğe yönelik çalışma yaptırılmayabilir. Zikredilen bu çocuklar yalnızca kurum bireysel eğitim planı geliştirme biriminin vermiş olduğu karar neticesinde gereksinim duyduğu dersten destek alabilir. Gereksinimlerine bakılarak hangi derslerden eksiği varsa destek eğitim-öğretim çalışmalarına başlanabilir. Bu konuyla ilgili örnek verilecek olursa, çocuğun sadece fiziksel açıdan engeli bulunabilir. Almış oldukları tam zamanlı kaynaştırmaya yönelik rapor verilen çocuk, ihtiyaç duyması durumunda, kurum bireysel eğitim planı geliştirmeye yönelik birimince gerekli görülen derslerden destek eğitimi alırlar. Bu dersler; Türkçe, Matematik, Fen, İngilizce vb. olabilir. Zikredilen derslere yönelik destek eğitimi verilmelidir (A.g.e.).

Kaynaştırma ve özel yeteneğe sahip çocukların okul öncesi eğitim kurumları okulun fiziki yapılarına bakılır. Yukarıda ki cümlede bahsedilen ve okul öncesi kurumlarda özel eğitime yönelik desteğin verilmesi maksadıyla kurumun fiziksel şartları göz önünde bulundurulur. Kurumun imkânı varsa destek eğitimine yönelik sınıf açılabilir (MEB, 2014).

Destek eğitim sınıfında öğrenciye yönelik verilebilecek maksimum ders saati sınıfında almış olduğu bir haftalık ders saatinin, %40'ını geçmemelidir. Bu duruma göre öğrenci haftalık olarak 30 saat ders görüyorsa destek sınıfında maksimum 12 saat ders görür.

Okulda eğitim gören çocuklara eksik derslerinin tespit edilmesi ancak kurum bireysel eğitim planları geliştiren birimlerin vereceği hükme göre belirlenir. Kurum bireye göre eğitim planı geliştiren birimlerinin almış oldukları bu hükümlerle çocuğun eğitime yönelik ihtiyacının, ebeveynlerinin ve sınıf-şube rehberlik hizmetlerine giren öğretmen tarafından söylenen teklif ve düşüncelere göre değerlendirilir.

Eğitim gören çocuğa eksikleri olduğu derslerin tamamı destek eğitimi sınıflarında verilmez. Desteğe yönelik ihtiyaı bulunan çocuğa destek eğitimi sınıfında verilmesi gereken dersler, kendi sınıfında işlemiş olduğu derste verilmelidir. Örneğin ocuk kendi sınıfında 4 saat matematik alıyorsa ve bu ocuk haftalık olarak 2 saatte fazladan Matematik dersine yönelik destek eğitimi alıyorsa, sınıfında Matematikle ilgili 2 saati kendi sınıfında; 2 saatini de destek sınıfından almalıdır. Yani ocuğun kendi sınıfında işlenen farklı bir dersten alınıp, rneğin İngilizceden alınıp, fazladan matematik işlenmemelidir.

Destek eğitimine yönelik sınıflarında bireye yönelik eğitim-ğretim yapılmalıdır. Lakin bireysel eğitim programları her birey için ayrı ayrı hazırlanmaktadır. Bu durumda olan tüm bireyler için bireysel eğitim programları bahsedilen çocuğa yönelik gereksinimlere bakılarak kişiye göre hazırlanmalıdır. Fakat gereksinimler bakımından aynı durumda bulunan öğrencilerin durumları ve performans göstergeleri benziyor ve bu durumdaki öğrencilere destek vermek gerekiyorsa; oluşturulması gereken grup sayılarının 6'yı geçmemesi gerekir (MEB, 2008). Fakat bu durumda eğitim verilerek öğrencilerin, bundan herhangi bir verim almaları bekleniyorsa, o zaman gruptaki ğrenci sayısının en fazla 3 öğrenciden oluşmasına dikkat etmek gerekir (MEB, 2010a).

Destek eğitimine yönelik faaliyetlerin çocuğun hafta içerisindeki almış olduğu ders saatlerine göre ayarlanması gereklidir. Cumartesi-pazar ya da hafta içi okul ders saatlerinin olmadığı zamanlarda destek eğitimine yönelik çalışma yapılmaz. Ancak sabahı ğlenci olan eğitim-ğretim yapan bir kurumda; sabah derse giren çocuğa öğleden sonra ders verilir. Öğleden sonra derse giren çocuğa ise sabahıların olduğu saatlerde ders verilebilir. Bu durum öğretmenler için de geçerlidir. Yani Sabahı ğretmen öğleden sonra; ğlenci olan öğretmende sabah ders saatinde ders verebilir. Normal eğitime devam eden kurumlarda ise mesai saatleri içerisinde öğrencilerin ders çıkış zillerinden sonra desteğe yönelik çalışmalar yapılabilir. Öğrenci velisine, okul zil saatleri dışında öğrencinin kurumda eğitim öğretime devam edeceğinden dolayı zikredilen durumdan bahsedilmeli ve sıkıntı çıkmaması için izin dilekçeleri alınarak mutlaka saklanmalıdır.

Destek eğitimi odaları açılmış kurumlarda, desteğe ihtiyaç duyan çocukların eğitimle ilgili gereksinimleri doğrultusunda, ğretmen ayarlanmalıdır. Bu durumla ilgili; özel eğitim alanı olan ya da 80 saatlik özel eğitime yönelik sertifika almış olan öğretmenler

seçilmelidir. Ancak bulunulamaması durumunda; gezici özel eğitimi görevi yapan öğretmenler görevlendirilir. Fakat isteğe bağlı olmak üzere kurumun sınıf öğretmenleri veya branş öğretmenlerine görev verilir. Destek eğitim sınıflarına ilk olarak kurumdaki kadrolu personel; daha sonra Rehberlik Araştırma Merkezlerinde çalışan kadrolu öğretmenler görevlendirilir. Başka alternatif yoksa diğer okullardan ve kurumlardan öğretmen talep edilir.

Temel eğitim veya ortaöğretimde kadrolu alan öğretmenlere; maaş karşılığı ders saatlerini tamamlayamamaları halinde görev verilir. Lakin, maaş karşılığında ders saatlerini doldurdukları halde derse girmek isteyen öğretmenlere de, Destek Eğitime yönelik görevler verilir. Temel eğitim kurumlarında sınıf branşına sahip olan öğretmenlere, sınıflarında branş öğretmenleri ders verdiği zamanlarda; Destek eğitimi sınıflarında görev verilir. Din kültürü ve yabancı dil dersleri gibi... Ortaokullarda ya da lisede destek eğitimi sınıflarında ilk olarak özel eğitime vakıf öğretmenlere bu görev tevdi edilir. Kurumda bu alanda öğretmen yoksa destek eğitimine ihtiyaç duyulan dersler hangileriye o branşa yönelik dersin öğretmeni isteğe bağlı olarak ya da maaş karşılığını dolduramazsa o derse girmek zorunda olur (MEB, 2010a).

Ancak bazı durumlarda okulun kadrolu öğretmenlerinden derse girecek öğretmen bulunmazsa destek eğitimi sınıflarında vazifelerini yapmak üzere girdiği dersin ücretini almaları karşılığında; ücret karşılığı öğretmen bulunarak derse görevlendirilmesi yapılır. Misal olarak okulun birinde fizik derslerine girmesi için ek ders karşılığında görevlendirilmesi yapılmış öğretmen mevcut olsun. Zikredilen görev için bulunan bu öğretmen girebileceği en son ders saatini dolduruncaya kadar destek eğitimi sınıfında görevlendirilebilir. Okulların ellerindeki öğretmenler bu okulun öğretmen ihtiyacını karşılayamıyorsa; İlin ya da İlçenin Milli Eğitim Müdürlüğünden Destek Eğitimi sınıfına girmesi için öğretmen istenilerek öğretmen görevlendirilmesi sağlanır.

Sınıf öğretmenleri haftalık 30 saat karşılığında derse girer. 30 saatlik görevlerinin üstüne isterlerse sınıf öğretmenleri, istekleri halinde, 8 saate kadar bu odalarda ders alabilirler. Sınıf öğretmenleri, branş olan derslerine alan öğretmenleri girebilir, İngilizce ya da Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi gibi... Derslerine branş öğretmenlerinin girdiği saatlerde destek eğitimi derslerine görevlendirilebilirler ancak bunun için ayrıca ek ders ücreti ödenmez.

Meslek dersi öğretmenleri, maaş karşılığı girdikleri ders saatlerini tamamlayamazlarsa eksik olan ders saatleri kadar destek eğitimi sınıflarında görevlendirilebilir. Maaş karşılığı haftalık 20 saat ders görevlerini tamamlayan meslek dersi öğretmenleri; bu odalarda 4 saate kadar isteklerine bağlı olarak ekstradan ders görevlendirilmesi yapılabilir. Öğretmen ve yönetici konumunda olanlara maaş karşılığında girmeleri gereken derslerin dışında destek eğitimi sınıflarından da görev alabilirler. Ayrıca girdikleri her bir saat için %25 zamlı olarak ücret ödenir. Maaşları karşılığında ders görevlerini tamamlayamayanlar isterlerse 6 saat ders karşılığında destek eğitimi sınıflarında vazifelendirilebilirler.

Destek eğitim sınıflarının çalışmalarından yararlanacak kaynaştırmaya yönelik bireylerin başarıları aşağıda belirtilen şekilde değerlendirilir:

Öğrenci başarısının ölçülmesinde bazı yöntem ve teknikler kullanılır. Ayrıca ölçme de kullanılmak üzere çeşitli araçlar belirlenir. En önemli faktör değerlendirmenin süresi ve değerlendirmenin hangi aralıklarla yapıldığıdır. Değerlendirmenin yapılmasından sorumlu kimseler ve değerlendirmelerin nasıl bir ortamda yapılmasına karar veren, BEP geliştirme birimine ait fikir ve düşünceler yönünde belirlenmektedir.

Destek eğitimine yönelik eğitim verilen çocuk, sınıf ortamında, Bireysel eğitim programına bakılarak değerlendirmesi yapılır. Yazma konusunda sıkıntı yaşayanlar ve özel öğrenmeye yönelik sıkıntı yaşayanlar sözlü olarak değerlendirilir. Sözlü değerlendirmede güçlük yaşayanlar ise değerlendirilirken yazılı sınav şeklinde yapılan değerlendirme göz önüne alınır. Ancak hem sözlüyle hem de yazılıyla değerlendirme yapılırken; yetersiz olduğu belirlenen çocukların sınıf içi ve sınıf dışında yapmış olduğu davranış ve tutumuna bakılarak değerlendirmesi yapılır.

Yazılı olarak değerlendirmesi yapılan bireyler; yetersiz olduğu durumun çeşidine, eğitimde göstermiş oldukları performanslarına ya da gelişimsel faktörleri baz alınarak çeşitlendirmesi yapılır. Sınav yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli özellik uzun cevaplardan kaçınarak mümkün olduğu kadar az soru sorulması ön planda tutulmalıdır. Bahsedilen bireylerin, yetersiz olmalarından kaynaklı öğrenememe durumlarının neler olduğu tespit edilmelidir. Sorunu çözmeye yönelik uygun malzemelerin ve cihazların yardımıyla, çeşitli teknikler kullanılmasına dikkat edilir. Eğer bu öğrencilerin sınavlarında tüm önlemlere rağmen sıkıntı yaşıyorsa bunlara destek olunması için bir öğretmene görev verilir.

Görmeyle ilgili problemi bulunan bireylerin braille alfabesiyle yazılı yapılır. Braille alfabesine göre verdiği cevapları sınav bitiminden sonra öğretmen öğrencisine okutturur. Bu duruma göre değerlendirmesini yapar. Bu şahıslara, çizimle ya da şekille yapılmış sorular üzerinden değerlendirmeleri yapılmaz. Görme yetisi az olan bireyler ise; sınava yönelik sorulacak sorular kalınlaştırılarak ve puntolarının daha büyük olmaları dikkate alınarak hazırlanır. İşitsel sorun yaşayan ya da hafif düzey zihinsel yeterliliğe sahip bireyler temel eğitim ve ortaöğretimlerdeki bazı derslerden isterlerse, İngilizce ya da yetenek isteyen branşlardan muaf tutulabilirler.

Zihni yönden az yeterliliğe sahip bireyler; dikkatli olma, hafıza zayıflığı ve anımsamaya yönelik öğrenme durumları bulunuyorsa değerlendirilme mesafeleri azaltılabilir. Otizme yönelik öğrenciler, hislerine göre hareket edenler veya davranışsal yönden tutumsuz olan bireylere yönelik değerlendirilmeler, iletişimle ilgili sıkıntıları dikkate alınmalıdır. Aynı zamanda sosyallik ve duygusallık yönlerinden hazır olmadıkları tespit edilenlerin bu özellikleri dikkate alınması gerekir.

Dikkati dağınık ya da hareketli çocukları değerlendirme çalışmalarında, zikredilen öğrencilere yönelik özel durumlarına dikkat edilerek bu durumda olan bireylere kısa vadede ve az sorulardan oluşan sınavlar yapılmalıdır. Kassal ve sinirsel sistemle ilgili bozukluktan kaynaklı motorsal öğrenme becerilerinde yeterli derecede yeterliliğe sahip olmayan bireylere; motorsal beceriyle ilgili derslerdeki uygulamalardan isteğe yönelik, muafiyeti hakkı verilmelidir.

Temel Eğitimde; kaynaştırmaya yönelik bireylerin ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin buldukları sınıflarda herhangi bir başarı göstermeseler dahi sınıf tekrarı yaptırılmaz. Fakat Temel Eğitimde, bu öğrencilere ebeveynlerinin dilekçesiyle ve BEP Birimlerince alınmış olunan kararlar ışığında; kaynaştırmaya haiz öğrencilerin bir defalık aynı sınıfa tekrar etmeleri sağlanır. (MEB, 2014)

Türkçe konuşamayan yabancı uyruğa mensup öğrencilere, dil öğretmek maksadıyla Destek Eğitimi sınıflarında eğitim verilemez. Türk vatandaşı olmayan ve Türkçe bilmeyen bu öğrencilere Destek Eğitimi sınıflarından faydalandırabilmek için Rehberlik ve Araştırma Merkezlerince tanı konulmuş olması gerekmektedir.

Destek Eğitimi Sınıflarında türlü nedenlerden dolayı (devamsızlık, kar tatili, milli-dini bayramlar vb.) işlenmeyen derslere yönelik telafi söz konusu değildir. Bu durumdan kaynaklı yapılmamış öğretmenlere de destek eğitimine yönelik herhangi bir ek ders

ücreti ödenmez. Kaynaştırmaya yönelik öğrencilere yönelik sisteme kayıt yapmak için; e- okul sisteminden, “Öğrenci işlemleri” bölümünden öğrenci bulunur. Bulunan bu öğrenci “Genel Bilgileri” bölümüne bakılır. Buradaki “Özel Eğitim Durumu” bölümü “Kaynaştırma Eğitimi Alıyor” şeklinde değiştirilerek, “Kaydet” tuşuna basılır. Rehberlik Araştırma Merkezlerince çocuğun tanısı konulduktan sonra; zikredilen bu iş ve işlemler, buradaki birimlerce yapılır.

2.6.1. Destek Eğitimi Sınıfları İçin Gerekli Envanterler

Destek Eğitimi Sınıflarında gerek görülen evraklar aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 2.1. Destek Eğitim Sınıflarında Gerek Görülen Evraklar

BEP	Bireyselleştirilmiş Eğitim Planları
ZEP	Zenginleştirilmiş Eğitim Planları
Derse Yönelik Planlamalar	Bireyselleştirilmiş Öğretim Planları
Okul Bireysel Eğitim Planları Geliştirme Birimlerine Yönelik Dosyalar	
Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu Dosyası	
Haftalık Ders Çizelgeleri	
Öğretmen ve Öğrenciye Yönelik Ders Dağılım Çizelgeleri	
Sınıf Defterleri	
Ek Derse Yönelik Ücret Onayları	

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama süreci, araştırma süreci ele alınmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada araştırma modeli olarak nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma yönteminin deneysel desen kullanılmıştır.

Nicel araştırma sosyal bilim anlayışının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Nicel araştırmalar sayısal veriler kullanarak, kesin ve genellenebilir sonuçlara ulaşmaya hedefleyen araştırmalardır (Gürbüz ve Şahin, 2016).

Nicel araştırmalar genellikle sayısal veriler toplanır, istatistiksel ve istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz gerçekleştirilir ve kesin olduğu kabul edilen sonuçlara ulaşılır (A.g.e.)

Öntest - sontest kontrol gruplu model de, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, öteki kontrol grubu olarak kullanılır. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılır.

Çalışmada okul öncesi dönemde kaynaştırma öğrencilerin destek eğitim odasında eğitim alan öğrencilerin gelişimlerin gözlenmesi amaçlanmış ve öğretmenlerin dönem sonunda öğrencilerin gelişimlerinin tespit edilerek aktarılması sağlanması amaçlanmıştır. Bu çalışmada nicel tekniklerinde anket uygulanmıştır (Karasar, 2005).

Tablo 3.1: Modelin Simgesel Görünümü

G ₁	R	O _{1.1}	X	O _{1.2}
G ₂	R	O _{2.1}		O _{2.2}

Modelden ön testlerin bulunması, grupların deney öncesi benzerlik derecelerinin bilinmesine ve sontest sonuçların buna göre düzeltilmesine yardım eder.

G₁ Deney (DEOK)

G₂ Sak (SAK)

Bu model de “x”in ne ölçüde etkili olduğunu karar vermek için öntest ve sontest ölçme sonuçları birlikte kullanılır.

Bu amaçla

- her grup için öntest - sontest puanlarındaki değişim bulunarak ortalama değişimleri karşılaştırılır, ya da
- öntest puanlarını “birlikte değişen” (covariate) olarak kullanıp, sontest puanıyla, birlikte değişkenlik (covariance) çözümlemesi ya da,
- Önce öntest puanları (O_{1.1}, O_{2.1}) karşılaştırılır, arada önemli bir ayırım yoksa, yalnızca son test puanları (O_{1.2}, O_{2.2}) kullanılarak ortalamalar arası fark sınanır.

Ancak deney öncesi ölçmenin anlamlı ölçüde birbirinde ayrı olması, yapılacak karşılaştırmaların yorumunu güçleştirir.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde bulunan okul öncesi kurumları, örnekleme dört bağımsız okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim gören 20 kaynaştırma öğrencisi ile destek eğitim odasında destek eğitimi alan 20 öğrenci çalışma grubu ele alınmıştır.

Bu çalışma deneysel bir çalışma olup öğrencilerin gelişimlerini değerlendirmek için öğretmenler tarafında okul öncesi eğitsel değerlendirme formu öntest ve sontest olarak uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri Mili Eğitim Bakanlığı Tarafından Hazırlanan Eğitsel Değerlendirme Formu kullanılarak toplanmıştır.

Eğitsel değerlendirme formu dört bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde öğrencinin tanınma bilgileri ve eğitsel değerlendirme isteme nedeni, İkinci bölümde beceri alanları ve psikomotor bölümü bulunmaktadır. Bu bölümde öğrencilerin motor becerileri tespitine yönelik değerlendirme içeren 25 madde bulunmaktadır. Bilişsel beceri, zihinsel becerileri gerektiren anlama yorumlama becerileri içeren, bölümde 16 madde bulunmaktadır. Öz bakım becerileri, öz akımı içeren becerileri, bu bölümde 9 madde bulunmaktadır.

Üçüncü bölümde gelişim alanları, dil gelişimi öğrendikleri ve kendisi ile ilgili durumları ifade edebilesi öğrencinin gelişimsel durumunu belirleyen 12 madde bulunmaktadır, sosyal duygusal gelişim, sosyal kuralları ve duygularını açıklayabilen gelişim alanlarını belirleyen bölümde 10 madde bulunmaktadır.

Dördüncü bölümde öğrenci yetersizliklerine ilişkin gözlemler içeren bölümden oluşmakta ve 33 madde bulunmaktadır. Bu bölümde 1. ve 33. Madde hariç diğer maddeler ters kodlanmıştır.

Bu formda belirtilen maddelerin öğrencinin öğretmeni ve (varsa) okul rehber öğretmeni ile birlikte, veli ve okul idarecilerinin de görüşleri alınarak doldurulması gerekmektedir.

Aşağıda verilen her bir madde ile ilgili olarak;

Öğrencide o davranış veya beceri hiç yoksa (0),

Nadiren varsa (yapıyorsa) (1)

Çoğunlukla varsa (yapıyorsa) (2)

Tam olarak varsa (yapıyorsa) (3)

Sütununa (X) işareti konularak değerlendirilmektedir.

3.4.Verilerin Toplanması

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan ve Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından uygulanan Eğitsel Değerlendirme Formun uygulanması için İstanbul Valiliğinin onayı ile İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izinler Ek-7’de sunulmuştur. Kaynaştırma öğrencileri için ilk eğitsel değerlendirme formu eğitim öğretim dönemi başladığında, öğrenci öğretmen tarafından 20 gün gözlemlendikten sonra, ikinci eğitsel değerlendirme formu eğitim öğretim dönemi bittikten sonra doldurulmuştur. Destek eğitim odasında eğitim alan öğrenciler için ilk eğitsel değerlendirme formu, destek eğitim odasında eğitime başladıktan 1 ay sonra, ikinci eğitsel değerlendirme formu ise eğitim öğretim döneminin bitmesine bir ay kala doldurulmuştur.

3.5.Verilerin Analizi

Araştırma sonucu toplanan anketlerden eksiksiz ve doğru olarak doldurulan anket verileri (SPSS 25) istatistiksel paket programı ile aşağıdaki şekilde analiz edilmiştir.

1. Destek eğitim odalarında eğitim alacak olan okul öncesi kaynaştırma öğrencileri ile okul öncesi destek eğitim almayacak kaynaştırma öğrencilerinin eğitsel değerlendirme formu puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere bağımsız grup t testi kullanılmıştır.

2. Destek eğitim odalarında okul öncesi destek eğitim alan kaynaştırma öğrencilerine verilen eğitim sonucunda eğitsel değerlendirme formu puanlarının, destek eğitim almadan önceki eğitsel değerlendirme formu puanlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere ilişkili grup t testi kullanılmıştır.

3. Destek eğitim odalarında eğitim almayan okul öncesi kaynaştırma öğrencilerine verilen kaynaştırma eğitimi sonucunda eğitsel değerlendirme formu puanlarının, kaynaştırma eğitimi almadan önceki eğitsel değerlendirme formu puanlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere ilişkili grup t testi kullanılmıştır.

4. Destek eğitim odalarında eğitim alan okul öncesi kaynaştırma öğrencileri ile okul öncesi destek eğitim almayan öğrencilerin eğitsel değerlendirme formu puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere bağımsız grup t testi kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde verilerin istatistiksel çözümlemesi ile elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Destek eğitim odalarında eğitim alacak olan okul öncesi kaynaştırma öğrencileri ile destek eğitim odalarında eğitim almayacak okul öncesi kaynaştırma öğrencileri arasında anlamlı fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Verilerin normal dağılımını incelemek üzere Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.1: Öğrencilerin Destek Eğitim Odası Eğitimi Öncesi Puanları Dağılımının Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi ve Shapiro-Wilk Testi Sonuçları

Değerler	N	Normal Parametreler		Kolmogorov-Smirnov Z	p	Shapiro-Wilk Z	p
		\bar{x}	ss				
Ölçek	40	1,52	,37	,131	,088	,967	,302

Tablo 4.1’ de görüldüğü üzere, öğrencilerin destek eğitim odası eğitimi öncesi puanları dağılımının normalliğini denetlemek amacı ile yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda ($z=,131$; $p>,05$) ve Shapiro-Wilk testi ($z=,967$; $p>,05$) sonucunda ölçek puanları dağılımlarının normal dağılımdan önemli bir farklılık göstermediği saptanmış ve dağılım normal kabul edilmiştir.

Tablo 4.2: Öğrencilerin Destek Eğitim Odası Eğitimi Öncesi Puanlarının Verilecek Eğitim Gruplarına Göre Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Psikomotor Beceriler	Destek Eğitim	20	1,52	,54	,12	-,468	37	,642
	Kaynaştırma	20	1,62	,79	,18			
Bilişsel Beceriler	Destek Eğitim	20	1,27	,70	,16	-,228	37	,821
	Kaynaştırma	20	1,32	,68	,16			
Dil Gelişimi	Destek Eğitim	20	1,21	,73	,16	-,198	38	,844
	Kaynaştırma	20	1,25	,43	,10			
Öz Bakım Becerileri	Destek Eğitim	20	1,68	,64	,14	,221	37	,827
	Kaynaştırma	20	1,63	,66	,15			
Sosyal ve Duygusal Gelişim	Destek Eğitim	20	1,42	,64	,14	-,004	37	,996
	Kaynaştırma	20	1,42	,45	,10			
Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Destek Eğitim	20	1,74	,37	,08	,478	37	,636
	Kaynaştırma	20	1,69	,33	,08			

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere bağımsız grup t testi sonucunda; destek eğitim odalarındaki eğitim başlamadan önce kaynaştırma eğitimi alacak ve destek eğitimi alacak öğrencilerin psikomotor beceriler boyutu puanlarının [$t_{(37)} = -,468$; $p >,05$], bilişsel beceriler boyutu puanlarının [$t_{(37)} = -,228$; $p >,05$], dil gelişimi boyutu puanlarının [$t_{(38)} = -,198$; $p >,05$], öz bakım becerileri boyutu puanlarının [$t_{(37)} = ,221$; $p >,05$], sosyal ve duygusal gelişim boyutu puanlarının [$t_{(37)} = -,004$; $p >,05$], öğrenciye yetersizliklerine göre ilişkin gözlemler boyutu puanlarının [$t_{(37)} = ,478$; $p >,05$] destek eğitim ve kaynaştırma grupları arasında anlamlı fark bulunmamaktadır.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Destek eğitim odalarında okul öncesi destek eğitim öğrencilerine verilen eğitimin yararı ne düzeydedir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Verilerin normal dağılımını incelemek üzere Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.3’de sunulmuştur.

Tablo 4.3: Destek Eğitimi Alan Öğrencilerin Öntest-Sontest Puanları Dağılımın Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi ve Shapiro-Wilk Testi Sonuçları

Değerler	N	Normal Parametreler		Kolmogorov-Smirnov Z	p	Shapiro-Wilk Z	p
		\bar{x}	ss				
Ölçek	40	1,82	,48	,073	,200	,980	,686

Tablo 4.3’ de görüldüğü üzere, okul öncesi öğrencilerinin destek eğitim odası eğitimi öntest-sontest ortalamaları dağılımın normalliğini denetlemek amacı ile yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda ($z=,073$; $p>,05$) ve Shapiro-Wilk testi ($z=,980$; $p>,05$) sonucunda ölçek puanları dağılımlarının normal dağılımdan önemli bir farklılık göstermediği saptanmış ve dağılım normal kabul edilmiştir.

Tablo 4.4: Destek Eğitimi Alan Öğrencilerin Öntest-Sontest Puanları Arasında Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan İlişkili Grup t Testi Sonuçları

Puan	Ölçüm	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi																																																																				
						t	Sd	p																																																																		
Psikomotor Beceriler	Öntest	20	1,52	,54	,12	-8,447	19	,000																																																																		
	Sontest	20	2,34	,44	,10				Bilişsel Beceriler	Öntest	20	1,27	,70	,16	-7,540	19	,000	Sontest	20	2,19	,53	,12	Dil Gelişimi	Öntest	20	1,21	,73	,16	-6,269	19	,000	Sontest	20	1,98	,46	,10	Öz Bakım Becerileri	Öntest	20	1,68	,64	,14	-4,923	19	,000	Sontest	20	2,38	,57	,13	Sosyal ve Duygusal Gelişim	Öntest	20	1,42	,64	,14	-4,414	19	,000	Sontest	20	2,05	,48	,11	Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,74	,37	,08	-1,744	19	,097	Sontest
Bilişsel Beceriler	Öntest	20	1,27	,70	,16	-7,540	19	,000																																																																		
	Sontest	20	2,19	,53	,12				Dil Gelişimi	Öntest	20	1,21	,73	,16	-6,269	19	,000	Sontest	20	1,98	,46	,10	Öz Bakım Becerileri	Öntest	20	1,68	,64	,14	-4,923	19	,000	Sontest	20	2,38	,57	,13	Sosyal ve Duygusal Gelişim	Öntest	20	1,42	,64	,14	-4,414	19	,000	Sontest	20	2,05	,48	,11	Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,74	,37	,08	-1,744	19	,097	Sontest	20	1,94	,55	,12										
Dil Gelişimi	Öntest	20	1,21	,73	,16	-6,269	19	,000																																																																		
	Sontest	20	1,98	,46	,10				Öz Bakım Becerileri	Öntest	20	1,68	,64	,14	-4,923	19	,000	Sontest	20	2,38	,57	,13	Sosyal ve Duygusal Gelişim	Öntest	20	1,42	,64	,14	-4,414	19	,000	Sontest	20	2,05	,48	,11	Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,74	,37	,08	-1,744	19	,097	Sontest	20	1,94	,55	,12																								
Öz Bakım Becerileri	Öntest	20	1,68	,64	,14	-4,923	19	,000																																																																		
	Sontest	20	2,38	,57	,13				Sosyal ve Duygusal Gelişim	Öntest	20	1,42	,64	,14	-4,414	19	,000	Sontest	20	2,05	,48	,11	Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,74	,37	,08	-1,744	19	,097	Sontest	20	1,94	,55	,12																																						
Sosyal ve Duygusal Gelişim	Öntest	20	1,42	,64	,14	-4,414	19	,000																																																																		
	Sontest	20	2,05	,48	,11				Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,74	,37	,08	-1,744	19	,097	Sontest	20	1,94	,55	,12																																																				
Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,74	,37	,08	-1,744	19	,097																																																																		
	Sontest	20	1,94	,55	,12																																																																					

Tablo 4.4’de görüldüğü üzere, okul öncesi öğrencilerinin destek eğitim odası eğitimi öntest-sontest ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını

belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ilişkili gruplar t testi sonucunda psikomotor beceriler boyutu [$t_{(20)} = -8,477$; $p < ,05$], bilişsel beceriler alt boyutu [$t_{(20)} = -7,540$; $p < ,05$], dil gelişimi boyutu [$t_{(20)} = -6,269$; $p < ,05$], öz bakım becerileri alt boyutu [$t_{(20)} = -4,923$; $p < ,05$], sosyal ve duygusal gelişim boyutu [$t_{(20)} = -4,414$; $p < ,05$] puanları arasında sontest lehine anlamlı fark bulunmuştur. Destek odasında verilen eğitim okul öncesi destek eğitim alan öğrencilerin psikomotor becerilerinin, bilişsel becerilerinin, dil gelişiminin, öz bakım becerilerinin, sosyal ve duygusal gelişiminin ilerlemesinde önemli derecede etkili olduğu söylenebilir. Buna karşın öğrenciye yetersizliklerine ilişkin gözlemler boyutu [$t_{(20)} = -1,477$; $p < ,05$] puanları arasında gruplar arası fark anlamlı bulunmamıştır.

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Okul öncesi kaynaştırma öğrencilerine verilen kaynaştırma eğitiminin yararı ne düzeydedir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Verilerin normal dağılımını incelemek üzere Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.5’de sunulmuştur.

Tablo 4.5. Kaynaştırma Eğitimi Alan Öğrencilerin Öntest-Sontest Puanları Dağılımının Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi ve Shapiro-Wilk Testi Sonuçları

Değerler	N	Normal Parametreler		Kolmogorov-Smirnov Z	p	Shapiro-Wilk Z	p
		\bar{x}	ss				
Ölçek	40	1,60	,33	,084	,200	,973	,480

Tablo 4.5’ de görüldüğü üzere, okul öncesi kaynaştırma öğrencilerinin destek eğitim odası eğitimi öntest-sontest ortalamaları dağılımının normalliğini denetlemek amacı ile yapılan Kolmogorov-Smirnov testi ($z = ,084$; $p > ,05$) ve Shapiro-Wilk testi ($z = ,973$; $p > ,05$) sonucunda ölçek puanları dağılımlarının normal dağılımdan önemli bir farklılık göstermediği saptanmış ve dağılım normal kabul edilmiştir.

Tablo 4.6. Kaynaştırma Eğitimi Alan Öğrencilerin Öntest-Sontest Puanları Arasında Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan İlişkili Grup t Testi Sonuçları

Puan	Ölçüm	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi																																																																				
						t	Sd	p																																																																		
Psikomotor Beceriler	Öntest	20	1,62	,79	,18	-,719	18	,481																																																																		
	Sontest	20	1,71	,53	,12				Bilişsel Beceriler	Öntest	20	1,32	,68	,16	-2,895	18	,010	Sontest	20	1,68	,52	,12	Dil Gelişimi	Öntest	20	1,25	,43	,10	-4,170	19	,001	Sontest	20	1,70	,51	,11	Öz Bakım Becerileri	Öntest	20	1,63	,66	,15	-,622	18	,542	Sontest	20	1,73	,67	,15	Sosyal ve Duygusal Gelişim	Öntest	20	1,42	,45	,10	-2,182	18	,043	Sontest	20	1,73	,49	,11	Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,69	,33	,08	1,503	18	,150	Sontest
Bilişsel Beceriler	Öntest	20	1,32	,68	,16	-2,895	18	,010																																																																		
	Sontest	20	1,68	,52	,12				Dil Gelişimi	Öntest	20	1,25	,43	,10	-4,170	19	,001	Sontest	20	1,70	,51	,11	Öz Bakım Becerileri	Öntest	20	1,63	,66	,15	-,622	18	,542	Sontest	20	1,73	,67	,15	Sosyal ve Duygusal Gelişim	Öntest	20	1,42	,45	,10	-2,182	18	,043	Sontest	20	1,73	,49	,11	Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,69	,33	,08	1,503	18	,150	Sontest	20	1,56	,24	,05										
Dil Gelişimi	Öntest	20	1,25	,43	,10	-4,170	19	,001																																																																		
	Sontest	20	1,70	,51	,11				Öz Bakım Becerileri	Öntest	20	1,63	,66	,15	-,622	18	,542	Sontest	20	1,73	,67	,15	Sosyal ve Duygusal Gelişim	Öntest	20	1,42	,45	,10	-2,182	18	,043	Sontest	20	1,73	,49	,11	Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,69	,33	,08	1,503	18	,150	Sontest	20	1,56	,24	,05																								
Öz Bakım Becerileri	Öntest	20	1,63	,66	,15	-,622	18	,542																																																																		
	Sontest	20	1,73	,67	,15				Sosyal ve Duygusal Gelişim	Öntest	20	1,42	,45	,10	-2,182	18	,043	Sontest	20	1,73	,49	,11	Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,69	,33	,08	1,503	18	,150	Sontest	20	1,56	,24	,05																																						
Sosyal ve Duygusal Gelişim	Öntest	20	1,42	,45	,10	-2,182	18	,043																																																																		
	Sontest	20	1,73	,49	,11				Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,69	,33	,08	1,503	18	,150	Sontest	20	1,56	,24	,05																																																				
Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Öntest	20	1,69	,33	,08	1,503	18	,150																																																																		
	Sontest	20	1,56	,24	,05																																																																					

Tablo 4.6’da görüldüğü üzere, okul öncesi kaynaştırma öğrencilerinin destek eğitim odası eğitimi öntest-sontest ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ilişkili gruplar t testi sonucunda bilişsel beceriler alt boyutu [$t_{(20)} = -2,895$; $p < ,05$], dil gelişimi boyutu [$t_{(20)} = -4,170$; $p < ,05$], sosyal ve duygusal gelişim boyutu [$t_{(20)} = -2,182$; $p < ,05$] puanları arasında sontest lehine anlamlı fark bulunmuştur. Destek odasında verilen eğitim okul öncesi kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin bilişsel becerilerinin, dil gelişiminin, sosyal ve duygusal gelişiminin ilerlemesinde önemli derecede etkili olduğu söylenebilir. Buna karşın psikomotor beceriler boyutu [$t_{(20)} = -,719$; $p > ,05$], öz bakım becerileri alt boyutu [$t_{(20)} = -,622$; $p > ,05$] ve öğrenciye yetersizliklerine ilişkin gözlemler boyutu [$t_{(20)} = 1,503$; $p > ,05$] puanları arasında gruplar arası fark anlamlı bulunmamıştır.

4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Destek eğitim odalarında eğitim alan okul öncesi kaynaştırma öğrencileri ile okul öncesi destek eğitim almayan öğrenciler arasında anlamlı fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Verilerin normal dağılımını incelemek üzere Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.7’de sunulmuştur.

Tablo 4.7. Öğrencilerin Destek Eğitim Odası Eğitimi Sonrası Puanları Dağılımın Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi ve Shapiro-Wilk Testi Sonuçları

Değerler	N	Normal Parametreler		Kolmogorov-Smirnov Z	p	Shapiro-Wilk Z	p
		\bar{x}	ss				
Ölçek	40	1,90	,39	,069	,200	,979	,667

Tablo 4.7’ de görüldüğü üzere, öğrencilerin destek eğitim odası eğitimi sonrası puanları dağılımın normalliğini denetlemek amacı ile yapılan Kolmogorov-Smirnov testi ($z=,069$; $p>,05$) ve Shapiro-Wilk testi ($z=,979$; $p>,05$) sonucunda ölçek puanları dağılımlarının normal dağılımdan önemli bir farklılık göstermediği saptanmış ve dağılım normal kabul edilmiştir.

Tablo 4.8. Öğrencilerin Destek Eğitim Odası Eğitimi Sonrası Puanlarının Verilecek Eğitim Gruplarına Göre Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Psikomotor Beceriler	Destek Eğitim	20	2,34	,44	,10	3,998	37	,000
	Kaynaştırma	20	1,71	,53	,12			
Bilişsel Beceriler	Destek Eğitim	20	2,19	,53	,12	2,998	37	,005
	Kaynaştırma	20	1,68	,52	,12			
Dil Gelişimi	Destek Eğitim	20	1,98	,46	,10	1,833	38	,075
	Kaynaştırma	20	1,70	,51	,11			
Öz Bakım Becerileri	Destek Eğitim	20	2,38	,57	,13	3,246	37	,002
	Kaynaştırma	20	1,73	,67	,15			

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal ve Duygusal Gelişim	Destek Eğitim	20	2,04	,48	,11	2,016	37	,051
	Kaynaştırma	20	1,73	,49	,11			
Öğrenciye Yetersizliklerine İlişkin Gözlemler	Destek Eğitim	20	1,94	,55	,12	2,774	37	,009
	Kaynaştırma	20	1,56	,24	,05			

Tablo 4.8’de görüldüğü üzere bağımsız grup t testi sonucunda; destek eğitim odalarındaki eğitim sonrasında kaynaştırma eğitimi alan ve destek eğitimi alan öğrencilerin psikomotor beceriler boyutu puanları [$t_{(37)}= 3,998$; $p<,05$], bilişsel beceriler boyutu puanları [$t_{(37)}= 2,998$; $p<,05$], öz bakım becerileri boyutu puanları [$t_{(37)}= 3,246$; $p<,05$], öğrenciye yetersizliklerine göre ilişkin gözlemler boyutu puanları [$t_{(37)}= 2,774$; $p<,05$] arasında destek eğitim alan öğrenciler lehine anlamlı fark bulunmaktadır. Destek eğitim odalarında destek eğitim öğrencilerine verilen eğitim, kaynaştırma öğrencilerine verilen eğitime göre öğrencilerin psikomotor becerilerinin, bilişsel becerilerinin, öz bakım becerilerinin gelişmesinde ve öğrenciye yetersizliklerine ilişkin gözlemlere olumlu biçimde yansımaya daha fazla imkân sağlamaktadır. Buna karşın dil gelişimi boyutu puanlarının [$t_{(38)}= 1,833$; $p>,05$], sosyal ve duygusal gelişim boyutu puanlarının [$t_{(37)}= 2,061$; $p>,05$], destek eğitim ve kaynaştırma grupları arasında anlamlı fark bulunmamaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE DEĞERLENDİRME

5.1.Sonuç ve Tartışma

Araştırmadan elde edilen bulgular destek eğitim odasında destek eğitimi alan okul öncesi kaynaştırma öğrencilerinin gelişim düzeyleri açısından ele alındığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarında destek eğitim odasında destek eğitimi alan okul öncesi kaynaştırma öğrencileri ile destek eğitim odasında eğitim alamayan sadece kaynaştırma eğitimi alan okul öncesi kaynaştırma öğrencilerinin gelişim düzeylerin karşılaştırma amacı ile yapılmıştır. Kaynaştırma öğrencilerin destek eğitim odasında aldıkları eğitim sonunda gelişim düzeyleri ortaya konulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında kaynaştırma öğrencilerin ve destek eğitim odasında, destek eğitimi alan öğrencilerin eğitim öncesi gelişim düzeyleri belirlenmiştir. Eğitim sonunda destek eğitim odasında eğitim alan ile destek eğitim odasında destek eğitimi alamayan sadece kaynaştırma eğitimi alan, okul öncesi kaynaştırma öğrencilerinin gelişim düzeyleri belirlenmiştir.

Eğitsel değerlendirme formu ile aşağıda verilen her bir madde ili ilgili olarak;

Öğrencide o davranış veya beceri hiç yoksa (0),

Nadiren varsa (yapıyorsa)(1)

Çoğunlukla varsa (yapıyorsa) (2)

Tam olarak varsa (yapıyorsa) (3)

Yapılan anket ölçümün matematiksel olarak ifade edilmesi:

$$1-2-3/4= 0,75$$

- 1) 0 – 0,74 arası değer hiç yapamıyor.
- 2) 0,75 – 1,49 arası değer nadiren yapıyor.
- 3) 1,50 – 2,24 arası değer çoğunlukla yapıyor
- 4) 2,25 – 3 arası değer tam yapıyor.

Destek eğitim odasında eğitim alacak kaynaştırma öğrencilerinin eğitim öncesi uygulanan eğitsel değerlendirme formunda psikomotor becerileri $\bar{x}=1,52$ kaynaştırma öğrencilerin $\bar{x}=1,62$ olarak ölçülmüştür. Eğitim önceleri öğrencilerin psikomotor becerilerinde anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Bilişsel becerilerde kaynaştırma öğrencilerin beceri düzeyleri $\bar{x}=1,32$ iken destek eğitim odasındaki öğrencilerin eğitime başlamadan önce bilişsel becerileri $\bar{x}=1,27$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim öncesi bilişsel becerilerin yetersiz oldukları görülmüştür. Dil gelişimi eğitim öncesi kaynaştırma öğrencilerin gelişim seviyesi $\bar{x}=1,25$ iken destek eğitim odasındaki öğrencilerin $\bar{x}=1,21$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim öncesi dil gelişimi her iki grupta yetersiz olduğu görülmüştür. Öz bakım becerileri eğitim öncesi kaynaştırma öğrencilerin beceri düzeyi $\bar{x}=1,63$ iken destek eğitim odası öğrencilerin eğitim öncesi beceri düzeyleri $\bar{x}=1,68$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim öncesi her iki grubunda öz bakım becerileri yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Sosyal ve duygusal gelişim alanı eğitim öncesi kaynaştırma öğrencilerin gelişim düzeyleri $\bar{x}=1,42$ iken destek eğitim odası öğrencilerin $\bar{x}=1,42$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim öncesi her iki grubun sosyal duygusal gelişim düzeylerin yetersiz olduğu görülmüştür. Öğrencilerin yetersizlik düzeylerin ilişkin gözlemler eğitim öncesi kaynaştırma öğrencilerin $\bar{x}=1,69$ iken destek eğitim odası öğrencilerin eğitim öncesi seviyeleri $\bar{x}=1,74$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim öncesi grupların yetersizlik düzeylerin yetersiz olduğu görülmüştür. Destek eğitim odasında eğitim alacak kaynaştırma öğrencileri ile destek eğitim odasında eğitim almayacak kaynaştırma öğrencileri arasında eğitsel değerlendirme formunun tüm alt boyutları puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

Destek eğitim odasında eğitim alan kaynaştırma öğrencilerinin psikomotor becerisinde eğitim öncesi beceri düzeyi $\bar{x}=1,52$ iken eğitim sonrası beceri düzeyi $\bar{x}=2,34$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda psikomotor becerilerinde anlamlı bir ilerleme olduğu görülmüştür. Bilişsel becerilerde eğitim öncesi bilişsel düzeyi $\bar{x}=1,27$ iken eğitim sonrası bilişsel beceri düzeyi $\bar{x}=2,19$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda bilişsel beceri düzeylerinde anlamlı bir ilerleme olduğu görülmüştür. Dil gelişimi eğitim öncesi dil gelişim düzeyi $\bar{x}=1,21$ iken eğitim sonrası $\bar{x}=1,98$ olarak tespit edilmiş ve eğitim sonrasında dil gelişiminde anlamlı bir ilerleme olduğu görülmüştür. Öz bakım beceri düzeyleri eğitim öncesi $\bar{x}=1,68$ iken eğitim sonrası $\bar{x}=2,38$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonrasında öz bakım becerilerinde anlamlı bir ilerleme olduğu görülmüştür. Sosyal ve duygusal gelişim alanlarında eğitim öncesi $\bar{x}=1,42$ iken eğitim

sonrası $\bar{x}=2,05$ olarak görülmüştür. Eğitim sonrasında sosyal ve duygusal alanda anlamlı bir ilerleme olduğu görülmüştür. Öğrencinin yetersizliklerine ilişkin gözlemler eğitim öncesi $\bar{x}=1,74$ iken eğitim sonrası $\bar{x}=1,97$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonrasında öğrencinin yetersizliğinde anlamlı bir ilerleme olmadığı görülmüştür. Destek eğitim odalarında eğitim alan kaynaştırma öğrencilerinin öğrenci yetersizliklerine ilişkin gözlemler alt boyutu hariç tüm boyutlarda son test lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Buradan hareketle destek eğitim odasında verilen eğitimin öğrenciye anlamlı şekilde fayda sağladığı ve destek eğitim odasının başarıyla uygulandığı söylenebilir. Benzer biçimde Aydın (2015) destek eğitim odasında yapılan eğitimin öğrencinin bilişsel, davranışsal becerileri, özgüven gelişimi, dil gelişimi ve okula karşı tutum alanlarında öğrencide olumlu değişikliklere neden olduğunu tespit etmiştir.

Destek eğitim odasında eğitim almayan kaynaştırma öğrencilerinin psikomotor becerileri eğitim öncesi $\bar{x}=1,62$ iken eğitim sonrası $\bar{x}=1,71$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda psikomotor becerilerinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bilişsel becerilerde eğitim öncesi beceri düzeyi $\bar{x}=1,32$ iken eğitim sonrası $\bar{x}=1,68$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda anlamlı bir ilerleme olduğu görülmüştür. Dil gelişimi becerileri eğitim öncesi $\bar{x}=1,25$ iken eğitim sonrası $\bar{x}=1,70$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda anlamlı bir ilerleme olduğu görülmüştür. Öz bakım becerilerinde eğitim öncesi düzeyi $\bar{x}=1,63$ iken eğitim sonrası $\bar{x}=1,73$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda öz bakım becerilerinde olumlu bir ilerleme olmadığı görülmüştür. Sosyal ve duygusal becerileri eğitim öncesi $\bar{x}=1,42$ iken eğitim sonrasında $\bar{x}=1,73$ olarak görülmüştür. Eğitim sonunda sosyal ve duygusal gelişim alanlarında anlamlı bir ilerleme olduğu görülmüştür. Öğrencinin yetersizlik düzeyine ilişkin gözlemler eğitim öncesi $\bar{x}=1,69$ iken eğitim sonunda $\bar{x}=1,58$ olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda öğrenci yetersizlik düzeylerinde olumlu bir ilerleme olmadığı görülmüştür. Destek eğitim odasında eğitim almayan yalnızca kaynaştırma eğitim alan okul öncesi kaynaştırma öğrencilerinin bilişsel beceri, dil gelişimi, sosyal ve duygusal gelişimi alt boyutlarında ilerlemenin anlamlı olduğu, diğer alt boyutlarda ise anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Buradan hareketle okul öncesi kaynaştırma öğrencilerine verilen kaynaştırma eğitiminin bilişsel beceri, dil gelişimi, sosyal ve duygusal gelişim alanlarında başarıya ulaştığı ancak psikomotor beceri ve öz bakım becerileri alanlarında başarılı olamadığı söylenebilir.

Psikomotor becerilerinde destek eğitimi alan öğrencilerin motor gelişim düzeyi \bar{x} =2,34 iken sadece kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin eğitim sonrası motor gelişim düzeyi \bar{x} =1,71 olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda psikomotor becerilerinde destek eğitim alan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bilişsel becerilerde eğitim sonrası destek eğitimi alan öğrencilerin bilişsel beceri düzeyleri \bar{x} =2,19 iken sadece kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin eğitim düzeyi \bar{x} =1,68 olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda bilişsel becerilerde destek eğitim alan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Dil gelişimi becerilerinde destek eğitim odasında eğitim gören öğrencilerin beceri düzeyi \bar{x} =1,98 iken sadece kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin eğitim sonrası dil becerileri \bar{x} =1,70 olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda iki grup arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öz bakım becerilerinde destek eğitim odasında eğitim alan öğrencilerin beceri düzeyi \bar{x} =2,38 iken sadece kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin eğitim sonrası beceri düzeyi \bar{x} =1,73 olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda öz bakım becerilerinde destek eğitim alan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Sosyal ve duygusal becerilerinde destek eğitim odasında eğitim alan destek eğitimi alan öğrencilerin eğitim sonrası beceri düzeyi \bar{x} =2,04 iken sadece kaynaştırma eğitimi alan gören kaynaştırma öğrencilerin beceri düzeyleri \bar{x} =1,73 her iki grup arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğrencinin yetersizlik düzeyine ilişkin gözlemler destek eğitim odasında eğitim alan destek eğitim öğrencilerin yetersizlik düzeyi \bar{x} =1,94 iken sadece kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin eğitim sonunda beceri düzeyleri \bar{x} =1,56 olarak tespit edilmiştir. Eğitim sonunda öğrencinin yetersizlik düzeyi puanları arasında destek eğitim verilen öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Psikomotor beceri, bilişsel beceri, öz bakım becerisi ve öğrencinin yetersizlik düzeyi alt boyutlarında destek eğitim odasında verilen eğitimin anlamlı biçimde başarıya ulaştığı söylenebilir. Dil gelişimi, sosyal ve duygusal gelişim alt boyutlarında destek eğitimi alan ve destek eğitimi almayan okul öncesi kaynaştırma öğrencileri arasında anlamlı farklılık bulunmasa da her iki alt boyutta destek eğitim alan öğrencilerin puan ortalamaları daha yüksek olduğundan burada da destek eğitim odasında verilen eğitimin başarıya ulaştığı düşünülebilir. Benzer olarak Ünay (2012) kaynaştırma öğrencilerine destek eğitim odasında verilen matematik eğitiminin genel eğitim sınıfına göre öğrencilerin matematik başarılarını anlamlı ölçüde arttırdığını bulmuş, öğretmenler ise kaynaştırma öğrencilerinin öz yeterliliklerinin bireysel destek odasında verilen eğitimle az da olsa arttığını belirtmişlerdir. Kutluca Canbulat (2010) destek

eğitimin dil gelişimi, psikomotor gelişim, sosyal beceriler, duygusal yön, bilişsel beceriler bakımından büyük oranda başarıya ulaştığı sonucuna varmıştır. Ünal (2008) destek eğitim odasında verilen Türkçe ve matematik derslerinin başarıyla istenen sonuca ulaştığını tespit etmiştir. Deniz (2018) kaynaştırma öğrencilerine yönelik öğretim içeriğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun herhangi bir düzenleme yapmadığı; düzenleme yapanların ise, yardıma dayalı çalışma, etkinlik basitleştirme, öğrencilere uygun etkinlik hazırlama ve içerik belirleme çalışmalarına yoğunlaştıkları; diğer çalışmaları ise sınırlı sayıda yaptıkları sonucuna ulaşılmış olduğundan bu sonuçların ortaya çıktığı düşünülebilir. Farklı olarak Kış (2013) destek eğitim odası uygulamalarının başarısız olduğu sonucuna ulaşmıştır.

5.2. Öneriler

Bağımsız anaokullarında, bünyesinde anasınıfı bulunan ilkokul, ortaokullarda ve liselerde destek eğitim odasının açılması teşvik edilebilir ve desteklenebilir.

Okullarda açılan destek odaları öğrencilerin yetersizliklerine uygun bir şekilde eğitim materyalleri ile donatılabilir.

Okul yönetimleri destek eğitim odalarının açılması ve eğitimlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi konusunda desteklenebilir.

Destek eğitimi konusunda öğretmenler hizmet içi eğitimlerle eğitilebilir ve desteklenebilir.

Yeni yapılacak okullarda kaynaştırma ve destek eğitim öğrencilerinin eğitim alacağı düşünülerek bu okullarda kaynaştırma öğrencilerine uygun ve destek eğitim sınıfı yapılabilir.

Başka ilerde destek eğitimi yapan okullardan destek eğitim konusunda bilgi alışverişinde bulunabilir ve destek eğitim odasında yapılan eğitimin nasıl daha faydalı olabileceği konusunda görüş alışverişinde bulunabilir.

Destek eğitimi odasında yapılan destek eğitimin faydaları konusunda veliler bilgilendirilebilir ve onlarda destek eğitim odası için bir farkındalık oluşturulabilir.

Yeni çalışmalar yapılarak Türkiye genelinde, il bazında, özellikle okul öncesi dönemde kaynaştırma eğitimi ve destek eğitim çalışmalarının sağlıklı yürütülüp yürütülmediği, hangi konularda problem yaşandığı belirlenebilir.

Destek eğitim odasında eğitimi alan çocukların gelişiminin takip edildiği ayrıntılı çalışmalar yapılabilir. Bu konuda destek eğitim odasında eğitim veren öğretmenlerin görüşlerinde yararlanabilir.

KAYNAKÇA

- Acarlar, F. (2013). Kaynaştırma Modeli ve Özel Gereksinimli Çocukların Özellikleri. B. Sucuoğlu ve H. Bakkaloğlu (Ed.), *Okul Öncesinde Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayınları.
- Aral, N. (2011). *Okul Öncesinde Kaynaştırma*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Aral, N. Kandır, A. ve Can Yaşar M. (2002). *Okul Öncesi Eğitim Programları*. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama Sanayi ve Tic. San. A.Ş.
- Akduman, G. G. (2013). Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi. Gülden U. B. (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aksoy, V. (2016). *Özel Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, A. (2015). *Zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilere destek eğitim odasında verilen eğitim hizmetlerine ilişkin öğretmen görüşleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Balaban, M., Yılmaz, Ö. ve Yıldızbaş, F. (2009). Okul Öncesi Eğitimde Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*. www.oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/568.pdf [13 Şubat].
- Batu, E. S. ve Kırcaali, G. (2006). *Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayıncılık Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
- Batu, E. S., Çolak, A., ve Odluyurt, S. (2013). *Özel Gereksinimli Çocukların Kaynaştırılması*. Ankara: Vize.
- Bozarlan Malkoç, B. (2010). *Eskişehir ilindeki özel anaokullarında çalışan eğitimcilerin okul öncesi dönemde kaynaştırma ile ilgili görüşleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Çorlu, Z. ve Ersoy, G. (2013). *Okullarda Destek Eğitim Odası Açma Kılavuzu*. Ankara: Gülbaşı Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü.
- Dağlıoğlu, H. E. (2014). Okul Öncesi Öğretmenin Özellikleri ve Okul Öncesi Eğitime Öğretmen Yetiştirme. Gelengül Haktanır (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demiriz, S. (1998). Okulöncesi Dönemde Entegrasyon. *Milli Eğitim Dergisi*, 140:44.

- Dikici Sığırtmaç, A ve Deretarla Gül, E. (2012). *Okul Öncesinde Özel Eğitim*. Ankara: Kök.
- Duman Sever, F. (2007). *Kaynaştırmaya yönelik öğretmen destek programının okulöncesi dönemdeki çocukların gelişim düzeylerine etkilerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Eripek, S. (1998). Özel Eğitim. *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları Özel Eğitim Dergisi*, 561:48.
- Gürbüz, S ve Şahin, F. (2016) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe Yöntem ve Analiz*. Ankara: İvogsan
- Gülşen, F. (2013). *Okulöncesi eğitiminde fiziksel çevreye ilişkin kalite standartların belirlenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuklu Üniversitesi, Konya.
- Gürkan, T. (2000). Okulöncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi. *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları*, 561:157.
- Ilgar, Z. (2006). *Çocuklarda Hareket Gelişimi ve Eğitimi*. Erzurum: Ilgar Eğitimcilik ve Yayıncılık.
- Kandır, A. (2001). Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri Ve Önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 151.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Kargın, T. (2003). Cumhuriyetin 80. Yılında Özel Eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 160.
- Kaygusuz, C. (2007). Özel Eğitim ve Rehberlik. Kaya, A. (Ed.), *Psikolojik danışma ve Rehberlik* Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kırcaali İftar, G. (1992). Özel Eğitimde Kaynaştırma. *Eğitim ve Bilim*, 16:45-50.
- Kış, H. (2013). *Destek eğitim odalarındaki uygulamalara ilişkin rehber öğretmenler ve özel eğitim sınıf öğretmenlerinin görüşleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Kutluca Canbulat, A. (2010). *Okula destek eğitiminin etkililiği* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- MEB. (1993). *14. Milli Eğitim Şurası Okulöncesi Eğitimi Komisyonu Raporu*. İstanbul: YA-PA Yayınevi A.Ş.

- MEB. (2008). *Kaynaştırma Yoluyla Eğitim Uygulamaları*. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Müdürlüğü, 2008/60, 02 Eylül 2008.
- MEB. (2009). *MEB 2010-2014 stratejik planı*. http://sgb.meb.gov.tr/Str_yon_planlama_V2/MEBStratejikPlan.pdf [02 Nisan 2019]
- MEB. (2010a). Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. *Milli Eğitim Basımevi*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_10/10111226_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeliği_son.pdf [20 Şubat]
- MEB. (2010b). *Okullarımızda Neden Niçin Nasıl Kaynaştırma. Yönetici, Öğretmen ve Aile Kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları
- MEB. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB. (2014). Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, *T.C. Resmi Gazete*, 29072, 26 Temmuz 2014
- MEB. (2015). Destek Eğitim Odası Açılmasına İlişkin Genelge. MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Müdürlüğü, 2015/15, 18 Mayıs 2015.
- MEB. (2017). Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapatma ve Ad Verme Yönetmeliği, *T.C. Resmi Gazete*, 30106, 24 Haziran 2017.
- MEGEP (2011). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi. Erken Çocukluk İlkelerinde Temel İlkeler*. Ankara: MEGEP Yayını.
- Nal, A. (2011). *Türkiye’de Kaynaştırma Bütünleştirme Yoluyla Eğitimin Durumu* İstanbul: Sabancı Vakfı Yayınları.
- Odluyurt, S. (2007). *Okul öncesi dönemde gelişimsel yetersizlik gösteren çocuklar için gerekli kaynaştırmaya hazırlık becerilerinin ve bu becerilerden bazılarının etkinlikler içine gömülen eşzamanlı ipucuyla öğretiminin etkilerinin belirlenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Oğuzkan. Ş. ve Oral. G. (1995). *Okul Öncesi Eğitimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, *T.C. Resmi Gazete*, 23011, 6 Haziran 1997.
- Sucuoğlu, B. (2014). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları*. Ankara:Kök Yayıncılık.

- Sucuoğlu, B. ve Kargın, T. (2010). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları: Yaklaşımlar Yöntemler Teknikler*. Ankara: Yayıncılık.
- Uysal, A. (2004). Kaynaştırma Uygulaması Yapan Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüşleri. *13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Özel Eğitimden Yansımalar*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Ültay, E. ve Ültay N. (2016) *Okul Öncesi Eğitim İçin Öğretim Teknikleri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Almat Basım Yayıncılık.
- Ünal, H. (2008). *Birlikte eğitim ortamındaki zihinsel yetersizlikten etkilenmiş öğrencilere destek eğitim odasında verilen destek eğitimin etkililiği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ünay, E. (2012). *Bireysel destek eğitiminin kaynaştırma öğrencilerinin matematik başarıları ve özyeterlilik algıları üzerindeki etkileri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yörükoğlu, A .(1992). *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayıncılık.

Ek-1 Eğitsel Değerlendirme Formu Örneği

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME İSTEĞİ FORMU (Okul Öncesi)

T.C

Milli Eğitim Bakanlığı

.....Okulu Müdürlüğü

Sayı:/.../20...

Konu: Eğitsel Değerlendirme İsteği

.....REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜNE

Adı, Soyadı ve T.C kimlik numarası belirtilen öğrencimiz, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 23. maddesinde belirtilen tedbirler alınmasına rağmen; gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyde anlamlı farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle, öğrencimizin eğitsel değerlendirme ve tanılamasının yapılarak gerekli eğitim tedbirinin alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Öğrencimizde ilgili iş ve işlemlerin yapılması ve sonucun tarafımıza bildirilmesini arz ederim.

Okul Müdürü

Öğrencinin		
Adı SOYADI		
T.C Kimlik No		
Doğum Tarihi/Yeri		
Sınıf, Şubesi		
Kaç yıldır eğitim aldığı	(Data önce okulöncesi eğitim aldysa süresinin yazınız)	
Adresi		
Telefonu		
Eğitsel Değerlendirme İsteği Nedeni	☐ Bilişsel becerilerde sınırlılık ☐ İletişim Becerilerinde Güçlük ☐ Dil ve Konuşma Güçlüğü ☐ Özel Öğrenme Güçlüğü	☐ Uyum Problemleri ☐ Görme Yetersizliği ☐ Dikkat Problemi ☐ Diğer
	☐ Veli görüşmesi ☐ Sınıf fiziki ortamda düzenlemeler ☐ Rehberlik ve Psk. Danış. Serv. ile işbirliği.	☐ İşitme Yetersizliği ☐ Bedensel Yetersizlik, ☐ Öğretim materyallerinde düzenlemeler ☐ Öğretim yöntem ve tekniklerde düzenlemeler ☐
Alınan Tedbirlere Yönelik Açıklamalar		
Bu formda belirtilen maddelerin öğrencinin öğretmeni ve (varsa) okul rehberlik öğretmeni ile birlikte, veli ve okul idarecilerinin de görüşleri alınarak doldurulması gerekmektedir. Aşağıda verilen her bir madde ile ilgili olarak; öğrencide o davranış veya beceri hiç yoksa (0), nadiren varsa (yapıyorsa)(1), çoğunlukla varsa (yapıyorsa) (2), tam olarak varsa (yapıyorsa) (3) sütununa (X) işareti konularak değerlendirilecektir.		

PSIKOMOTOR BECERİLER	0	1	2	3
Çizgi üzerinde yürür.				
Denge tahtasında ileri-geri yürür.				
Parmak ucunda yürür.				
Yardımla sekerek yürür.				
Topuk ve ayak ucunda geri geri yürür.				
Yaklaşık 30 cm yüksekten atlar.				
Ritmik olarak seker.				
Tek ayak üzerinde kısa süreli durur.				
İpe boncuk, makarna vb. dizer.				
Kosarken yerden bir şey alır.				
Kendi başına ip atlar.				
Kendi beceri ebatında döner.				
Pedal çevirme hareketini yapar.				
Ritmik uygun dans yapar.				
Merdven iner-çkar.				
Yukarı atılan topu yakalar.				
Topu 3 metre uzaktaki bir hedefe doğru atar.				
Baskı ve yapıştırma işlemleri yapar.				
Yoğurma malzemeleriyle çalışmalar yapar.				
Kâğıt yırtar.				
Karıalama yapar.				
Kâğıt üzerinde çizilmiş basit şekilleri keser.				
Modelle bakarak daire, üçgen, kare ve dikdörtgen çizer.				
Basit resimler çizer.				
Model gösterildiğinde kâğıdı çapraz şekilde kağıt.				
BİLİŞSEL BECERİLER	0	1	2	3
Büyük-küçük karşılaştırmalarını resimde ayırt eder.				
Açık-kapalı karşılaştırmalarını resimde ayırt eder.				
Uzun-kısa karşılaştırmalarını resimde ayırt eder.				
Bedenin tüm parçalarının isimlerini söyler.				
Resimde de gördüğü nesneyi tanımlar.				
Sayı ile nesne arasında ilişki kurar (1'den 10'a kadar).				
1'den 10'a kadar sayar.				
Cinsiyetini ayırt eder.				
İki yarıyı dairesi birleştirip daire yapar.				
'Neden evimiz, kitabımız, saatimiz, gözlerimiz vardır' gibi sorulara cevaplar.				
Tanımlanmamış insan resmine kol ve bacak çizer.				
Yaşadığı yerin adresinin söyler.				

Ana ve ana renkleri eşleştirir.				
Daha önce dinlediği öyküleri anlatır.				
Haftanın günlerini söyler.				
Neden-sonuç ilişkisini kurar.				
DİL GELİŞİMİ	0	1	2	3
Bünlük deneyimlerini anlatır.				
Şarkı, şiir ve tekerleme söyler.				
Teklil ve çoğul ifadeleri doğru olarak kullanır.				
Cümlelerinde özneye uygun fiil kullanır.				
Yeni ve bilmediği kelimelerin anlamını sorar.				
Cümlelerinde 'çünkü daha sonra' gibi bağlaçlar kullanır.				
Bazı harfleri söyleyemez. (Bu harfleri yazınız.)				
Sesleri sözcük içinde doğru kullanır.				
Konuşma hızını ayarlayarak konuşur.				
Uygun ses yüksekliğinde konuşur.				
Konuşurken kekelir.				
Zaman bildiren sözcükleri doğru olarak kullanır(Dün, bugün, yarın v.b)				
ÖZ BAKIM BECERİLERİ	0	1	2	3
Kendini kendine giydirir, soyunur.				
Elini yüzünü yıkar.				
Dişlerini fırçalar.				
Saçlarını tarar.				
Başçıkaz, ayakkabıları giyer, çıkarır.				
Çatal, kaşık kullanarak yemek yer.				
Yolda yardımsız yürür.				
Küçük tuvalet ihtiyacını giderir.				
Büyük tuvalet ihtiyacını giderir.				
SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM	0	1	2	3
Duygularını belli eder.				
Başkalarının duygularını anlar.				
Kurallı oyunların kurallarına uyar.				
Aldığı sorumluluğu yerine getirir.				
Kendine güven duyar.				
Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlar.				
Kendine bir amaç belirleyip davranışlarını ona göre yönlendirir.				
Arkadaş seçiminde kararlılık gösterir.				
Kendini cinsiyetine uygun davranır.				
Hakkını korur.				

ÖĞRENCİYE YETERSİZLİKLERİNE İLİŞKİN GÖZLEMLER	0	1	2	3
Deç ve güç öğrenir.				
Öğrendiklerini çabuk unuttur.				
Genelleme ve kazanılan bilgilerin transferinde güçlük çeker.				
Dikkat süresi kısa ve dağınıktır.				
Basit ve kısa sözcüklerle konuşur.				
Yönergeleri dinlemede ve izlemede güçlük çeker.				
Okul araç gereçlerini düzenli kullanamaz.				
Yalnız veya kendinden küçüklerle oynar.				
Dikkatini ayrıntıdan vermez.				
Ağır hareketlidir.				
Okul araç ve gereçlerini sık sık kaybeder.				
Acelecidir, sırasını bekleyemez.				
Kitap vs. gözüne yakın tutar.				
Sık sık fıka eder, yürürken ufak engelleri göremez.				
Sık sık gözlerini ovatır.				
Gözlerde çapaklanma, kızarma ve yaşarma görülür.				
Başını kuruşana çevirerek dinler.				
Sesin geldiği yönü tayin edemez.				
Çevresindeki seslere duyarlılık gösterir.				
Konuşurken belirli sesleri düşünerek ya da değiştirerek söyler.				
Konuşmalarını özellikle bazı sözcüklerin yinelenmesini ister.				
Devamlı olarak fısıltı halinde ya da bağırarak konuşur.				
Bedensel devinimlerde (oturma, koşma, yürüme/dengesini sağlamada) güçlük yaşar.				
Sosyal etkileşim becerilerinde yetersizdir.				
Parmak emme, tınak yeme vb. davranışlar sergiler.				
Sık sık okuldan kaçar.				
Başkalarına ait eşyalara izinsiz alır.				
Sinirlidir, sık sık öfke nöbetleri geçirir.				
Kendine ve başkalarına ait eşyaları zarar verir.				
Sürekli dikkat çekmek ister.				
Çekingen ve içi kapalıdır.				
Çalkımlara ilgisizdir.				
Verilen görevleri yerine getirir.				

Belirtilmek İstlenen Diğer Açıklamalar			
İNCELEME İSTEĞİ NEDENİNE İLİŞKİN			
Varsa tıbbi tanı:			
Daha önce resmi özel eğitim tedbiri alınmış mı?		☐ Hayır ☐ Evet	
Alınan tedbir doğrultusunda gelişme gösteriyor mu?		☐ Hayır ☐ Evet ☐ Kısmen	
ÖĞRENCİNİN DESTEK EĞİTİM ALMASINA İHTİYAÇ VAR MI?			
☐ Hayır, okuldaki eğitim çocuk için yeterli	☐ Hayır, okuldaki eğitim çocuk için yeterli	☐ Hayır, okuldaki eğitim çocuk için yeterli	☐ Hayır, okuldaki eğitim çocuk için yeterli
☐ Evet, ihtiyacı var (Nedenlerini yazınız)	☐ Evet, ihtiyacı var (Nedenlerini yazınız)	☐ Evet, ihtiyacı var (Nedenlerini yazınız)	☐ Evet, ihtiyacı var (Nedenlerini yazınız)

Velinin
Adı Soyadı

İmzası

Sınıf Öğretmeninin
Adı Soyadı

İmzası

Rehberlik Öğretmeninin
Adı Soyadı

İmzası

Okul Müdürü

İmzası

Ek-2 Destek Eğitim Odası Eğitim Onayı Örneği

T.C.
.....VALİLİĞİ
..... İlkokulu Müdürlüğü

SAYI :
KONU: Destek Eğitim Odası Eğitim Onayı

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

.....

İlgi : İl Millî Eğitim Müdürlüğünün .. sayılı ..././.... Tarihli Destek Eğitim Odası Açma Kararı

İlgi gereği okulumuzda açılan destek eğitim odasında eğitim alacak öğrenci ve görevli öğretmenlere ilişkin dosyalar yazımız ekinde sunulmuştur. Millî eğitim müdürünün onayı sonrası eğitimlerimiz başlayacaktır. Gerekli onayın verilmesi hususunda;

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

.....
.....
Okul Müdürü

EKLERİ:

1. 1 Adet BEP Birimi Toplantı Tutanağı
2. 1 Adet Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu Kararı
3. Adet Ram Raporu
4. Öğretmen dilekçeleri
5. Veli Dilekçeleri
6. Ücret onayı
7. Destek Eğitim Odası için Haftalık Program

Ek-3 Destek Eğitim Odası Öğretmen Görevlendirme Ücret Onayı Örneği

.....**İLKOKULU**

DESTEK EĞİTİM ODASI ÖĞRETMEN GÖREVLENDİRMESİ ÜCRET ONAYI

ÖĞRETMENİN ADI-SOYADI	BRANŞI	DERSSAATİ

Destek eğitim odası çalışma programı .../.../2017 tarihinde başlayacak olup ,
.../.../2018 tarihinde sona erecektir.

20/10/2017

Okul Müdürü

Uygun görüşle arz ederim

...../...../2017

İl Milli Eğitim Şube Müdürü

OLUR

..../.../2017

İl Mili Eğitim Müdürü

Ek-4 Destek Eğitim Odası Öğretmen Görevlendirme Onayı Örneği

..... İLKOKULU

DESTEK EĞİTİM ODASI ÖĞRETMEN GÖREVLENDİRMESİ

ÖĞRETMENİN ADI SOYADI	BRANŞI	DERS SAATİ
		6+6
		6+6
		8
		8
		8
		8
		8
		8
		8
		8
		8

Destek eğitim odası çalışma programı .../.../2017 tarihinde başlayacak olup ,
.../.../2018 tarihinde sona erecektir.

.../.../2017

Okul Müdürü

Uygun görüşle arz ederim

...../...../2017

İl Milli Eğitim Şube Müdürü

OLUR

..../... /2017

İl Mili Eğitim Müdürü

Ek-5 Destek Eğitim Odası Haftalık Ders Programı Örneği

DESTEK EĞİTİM ODASI HAFTALIK DERS PROGRAMI

Tarih:

Ay:

	GÜNLER		1.DERS	2.DERS	3.DERS	İmza
	PAZARTESİ	Öğrenci				
		Öğretmen				
		Konu				
	SALI	Öğrenci				
		Öğretmen				
		Konu				
	ÇARŞAMBA	Öğrenci				
		Öğretmen				
		Konu				
	PERŞEMBE	Öğrenci				
		Öğretmen				
		Konu				
	CUMA	Öğrenci				
		Öğretmen				

Sınıf Öğretmeni

Okul Müdürü

Ek-6 Destek Eğitim Odası Ders Defteri Örneği

.....ANAOKULU
DESTEK EĞİTİM ODASI
DERS DEFTERİ

Öğrenci :

Sınıf:

Öğretmen :

TARİH	GÜN	DERS	MÜDÜR İMZA
	PAZARTESİ	TÜRKÇE	
	SALI	FEN BİLİMLERİ	
	ÇARŞAMBA	SOSYAL BİLİMLER	
	PERŞEMBE	MATEMATİK	

Ek-7 Ölçek Uygulama İzni

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.2302740
Konu: Anket ve Araştırma İzin Talebi

02.02.2018

Sayın: Abdülhalit SAYAN

İlgi: a) 26.01.2018 tarihli ve 1879276 Gelen Evrak No'lu dilekçeniz.
b) Valilik Makamının 02.02.2018 tarih ve 2279576 sayılı oluru.

"Destek Eğitimi Odalarında Eğitim Alan Okul Öncesi Kaynaştırma Öğrencilerinin Gelişimlerinin İncelenmesi" konulu teziniz hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve söz konusu talebiniz; bilimsel amaç dışında kullanmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini rica ederim.

M. Nurettin ARAS
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: ıgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu e-iletim güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakosgm.meb.gov.tr> adresinden 87c0-cdda-3b2e-a755-10e2 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.2279576
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

02/02/2018

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) 26.01.2018 tarihli ve 1879276 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 01.02.2018 tarihli tutanağı.

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Abdulhalit SAYAN'ın "**Destek Eğitimi Odalarında Eğitim Alan Okul Öncesi Kaynaştırma Öğrencilerinin Gelişimlerinin İncelenmesi**" konulu tezi kapsamında, ilimiz Küçükçekmece ilçesinde bulunan özel/resmî eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerine; kişisel bilgi formu ve anket uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarınıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması** koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Turgut KARATEKİN
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
02/02/2018

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

- Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İnanç Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meh.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evinkisorgu.meh.gov.tr> adresinden b7a0-c9ae-3957-8803-1b96 koda ile teyit edilebilir.